

**Partij voor
de Dieren**

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Democratie en Burgerschap
t.a.v. de heer [REDACTED]
Turfmarkt 147
2500 EA Den Haag

Groningen, 25 juni 2018

Betreft: aanvraag tot vaststelling van de subsidie over 2017

Geachte heer [REDACTED]

In vervolg op uw brief van 4 augustus 2017, met kenmerk 2017-0000302613, sturen wij u de verantwoording van de Partij voor de Dieren en haar neveninstellingen over 2017. Ik vraag u om vaststelling van de subsidie over 2017.

Graag ontvangen wij een bevestiging van de ontvangst van de stukken en een vaststelling van de subsidie 2017.

Met vriendelijke groet

[REDACTED]
Gerard Kuipers
penningmeester

Partij voor de Dieren
Postbus 17622
1001 JM Amsterdam
Telefoon (partijkantoor): 020-5203870

www.partijvoordedieren.nl
info@partijvoordedieren.nl

**Partij voor
de Dieren**

Jaarverslag 2017

Inleiding

Op 28 oktober 2002 besloot een kleine club mensen om als eerste ter wereld een politieke partij op te richten die niet de mens centraal stelt, maar de gehele planeet en ál haar bewoners. Vijftien jaar later is de Partij voor de Dieren het grootste Nederlandse exportproduct van een nieuw politiek gedachtegoed geworden. In 2017 vierde de Partij voor de Dieren haar 15-jarig bestaan.

Sinds de oprichting van de PvdD is een groeiende wereldwijde beweging ontstaan die zich in de politiek inzet voor de grensoverschrijdende belangen van dieren, natuur en milieu. Inmiddels zijn er verspreid over de wereld tenminste 19 gelijkgestemde politieke partijen actief en het aantal groeit voortdurend.

Ook in Nederland blijft de partij groeien als kool. Tijdens de Tweede Kamerverkiezingen op 15 maart 2017 is de Partij voor de Dieren van twee naar vijf zetels gegaan, een stijging van maar liefst 150 procent. Naast Marianne Thieme en Esther Ouwehand, die sinds 2006 in het parlement zitten, werden op 23 maart onze nieuwe Kamerleden Frank Wassenberg, Lammert van Raan en Femke Merel Arissen beëdigd.

Dit geweldige verkiezingsresultaat ging gepaard met een enorme ledenaanwas. De PvdD noteerde alleen al in de eerste helft van 2017 een toename van 12.000 naar 15.000 leden. Steeds meer bezorgde burgers zien in dat het de hoogste tijd is om de wereld anders in te richten.

De Kamerleden (van links naar rechts): Femke Merel Arissen, Frank Wassenberg, Marianne Thieme, Esther Ouwehand en Lammert van Raan

Campagne Tweede Kamerverkiezingen

De Partij voor de Dieren ging de verkiezingscampagne in met het planeetbrede verkiezingsprogramma Plan B, met meer dan 550 maatregelen voor een radicaal ander beleid. Planeetbreed, omdat de Partij voor de Dieren de enige politieke partij is die de belangen van *alle* soorten, mens én dier, als uitgangspunt neemt. Er is behoefte aan een Plan B, omdat er eenvoudigweg geen Planeet B is.

Campagneactiviteiten

Lezingen

Belangrijk onderdeel van de campagne vormden de [lezingen](#) van Marianne Thieme en Ewald Engelen. In theaters, bibliotheken, boekhandels en andere locaties door het hele land spraken zij over hun boek 'De kanarie in de kolenmijn'. Steeds weer trokken ze volle zalen en waren de reacties na afloop lovend.

Ook Esther Ouwehand en Lammert van Raan reisden in campagnetijd kris-kras door het land met hun lezing '[Idealisme is het nieuwe realisme](#)'. Aan de hand van 10 jaar Partij voor de Dieren in de Tweede Kamer én het verkiezingsprogramma Plan B vertelden zij over ons politieke alternatief voor de gevestigde orde: de expressieve politiek.

Plan B diner

Op de verjaardag van Marianne Thieme werd het 'Plan-B-neem-een-introduc e-mee-diner' gehouden met maar liefst 200 partijleden en introduc es. Zo konden potenti le kiezers kennis maken met onze partij en onze oplossingen voor de vele uitdagingen waar we voor staan. Behalve de jarige Marianne Thieme leverden ook enkele lijstduwers een bijdrage aan de avond.

Campagnemateriaal

De campagne is verder kracht bijgezet met materialen als posters en flyers. De werkgroepen en afdelingen hebben deze door het land verspreid. Ter voorbereiding hierop heeft het partijbureau speciaal voor actieve leden van werkgroepen en afdelingen de workshop 'Overtuig de kiezer' georganiseerd.

Plan B

omdat er geen planeet B is

De grootste uitdaging van dit moment is de aarde leefbaar te houden voor toekomstige generaties. Een aarde met schone lucht, schoon water, soet tenzijdsom, een vruchtbare bodem en leven in harmonie met alle andere bewoners van deze planeet.

Een samenleving waarin mensen aandacht hebben voor elkaar en zorg dragen voor de toekomst. Met goed onderwijs en zoveel werk voor iedereen. Een samenleving waarin mensen de mededeling om te zorgen voor de veranderingen die overal nodig zijn. Er moet gekozen worden naar de waarden van de Nederlandse bevolking en geen vrijgeloofsvaardigheden zoals het Discrimineringswet en TTP te sluiten, geen nieuwe bevestigingen over te dragen aan Brussel. Dit is de laatste kans om de toekomst van ons land te verbeteren.

Er is behoefte aan een Plan B, omdat er geen Plan A is. Geen hervormingsbelegging. Geen oplossingen die geen na bezettingen jaren effect hebben. Geen 'kompromissen'. Wel idealen die haalbaar en betaalbaar zijn. Wij zijn ervan overtuigd dat het kan.

Traditionele politieke partijen kennen de problemen die ze hebben verzwakt met hun monocentrische denken niet oplossen. Ze zijn te verward. Alleen maar de eerste geld verdand moet worden, voordat we andere aandacht kunnen geven aan alle wat echt waarde heeft zoals zorg voor alle, onderwijs, een gezonde natuur, milieu, landbouw en dierenrechten. De knopen van ons bestaan worden gezamenlijk los, geld zijn we open voor de toekomst.

Met onze planbesteding vier maanden maanden, duurzaamheid, persoonlijke vrijheid en persoonlijke verantwoordelijkheid centraal stellen, kunnen we de weg banen voor een harmonieuze samenleving.

Als stemmezor of kiezer moet je zien dat je een kandidaat kies die de aarde, water, eten en dan de handen boven steen. Er is een wereld te winnen!

Marianne Thieme
Lijstduwer
Partij voor de Dieren

Hou vast aan je idealen

Ons plan B is niet duur in termen van geld, maar verslaat wel de moed van voldoende dappere burgers om het tij te keren. Ook op 15 maart 2017.

Onze speerpunten:

- Geen belasting op arbeid, maar belasting op grondstoffen
- Voor een basisloos loon
- AOW-leeftijd 65 jaar
- Terug naar de beursbeurs voor studenten
- Voor emancipatie van vrouwen en LHBT
- Betaalbare kinderopvang voor iedereen
- Drie maanden betaald ouderschapsverlof voor ouders
- Duurzaam onderwijs op scholen
- Stimuleren gezonde en duurzame voeding
- Nationaal zorgfonds
- Cameratabel en betrouwbaar openbaar vervoer
- Afschaffing van de bio-industrie
- Meer biologische landbouw
- Verbod op onveilige ethaal slachten
- Leren van de natuur voor mensen die leer op leer dieren behandelen of verspreiden
- Ende een de jacht
- Vergruten van natuurgebieden
- Zonnepanelen op woningen en scholen
- Voor een klimaatwet
- Caribische eilanden en andere landen
- Fetsuizen gezonde en duurzame voeding
- Stop met het verspreiden van TTP of CETA
- Nederlandse verdragen afschaffen voor multinationals
- Geen meer verdragen naar Brussel
- Geen medische wetten in handen van bedrijven, maar in handen van de Staat

Kies 15 maart Partij voor de Dieren

Ook is er campagne gevoerd met radiospots, [video's](#), social media en met een campagnecentrum op de website, waar niet alleen alle informatie over de campagne te vinden was, maar ook allerlei mogelijkheden om te helpen met de campagne. Zo konden mensen hier makkelijk hun profiel omtoveren in campagnestijl, YouTube-filmpjes bekijken en delen, radiospots terugluisteren, meedoen met tweetdonaties of de 550 redenen om Partij voor de Dieren te stemmen delen. Daarnaast zijn er vergelijkingen gemaakt van de standpunten van de PvdD met die van andere partijen, onder het motto 'stel, je moet kiezen'.

Het verkiezingsprogramma Plan B was digitaal in verschillende vormen beschikbaar. Voor mensen met een licht verstandelijke beperking was er Plan B in eenvoudige taal. Voor blinden en slechtzienden was er een gesproken versie van Plan B te beluisteren. Verder was Plan B te lezen in het Nederlands, Engels en Fries.

Voor het eerst was er ook een volledig interactief verkiezingsprogramma gemaakt, met een audiotour door Marianne Thieme: The Big Picture: Plan B (planb.partijvoordedieren.nl)! Deze speciaal ontwikkelde vorm van infotainment was gericht op de jongere doelgroep.

Activiteiten voor leden en geïnteresseerden

Filmavonden in de Tweede Kamer

In de maand september organiseerde de partij een reeks filmavonden rond de kernthema's dierenrechten, mensenrechten (afschaffing slavenhandel) en vrouwenrechten. Er werd op 4 september afgetrapt met de veelbesproken film *Okja*, waarna op 11 september *Amazing Grace* volgde. Op 18 september werd de reeks afgesloten met *Suffragette*. De films werden vertoond in het gebouw van de Tweede Kamer, waarbij Marianne Thieme de films inleidde.

Pride Amsterdam

De Partij voor de Dieren deed zaterdag 5 augustus voor de derde keer mee aan de Canal Parade van Pride Amsterdam, met een elektrische boot. Tijdens Pride Amsterdam wordt op een positieve manier opgeroepen tot meer acceptatie en gelijkheid van LHBTI's, waar ook ter wereld. De PvdD ondersteunt deze oproep van harte. De Partij voor de Dieren vindt dat mededogen, respect en tolerantie de maatstaven zouden moeten vormen binnen onze samenleving. Als emancipatiebeweging herkent de partij zich in de strijd van LHBTI's voor het recht te zijn wie ze zijn en te houden van wie ze willen.

Met de slogans 'Pride in diversity' en 'Pride in (your) nature' droeg de Partij voor de Dieren de boodschap uit: 'Wees trots op onze (bio)diversiteit én op jouw diversiteit; wees trots op onze natuur én op wie jij van nature bent'.

Natuurwerkdag 22 september

Als protest tegen de bezuinigingen op en het verlies van natuur heeft de Partij voor de Dieren zowel in 2013 als in 2016 een woudfunding-actie gehouden om stukken natuur in Daarle vrij te kopen. Om het natuurgebied te onderhouden, organiseerde de partij in samenwerking met Landschap Overijssel in september een natuurwerkdag. Leden en andere natuurliefhebbers met een stukje natuur op hun naam gingen aan de slag. Zij hebben onder meer gesnoeid, afval opgeruimd en een van de poelen vrijgemaakt van riet om te voorkomen dat deze dicht zou groeien. De Partij voor de Dieren kiest voor zo natuurlijk mogelijk beheer. Dat wil zeggen dat natuurlijke processen zo veel mogelijk hun eigen gang moeten kunnen gaan.

Rondeleidingen Eerste en Tweede Kamer

In 2017 zijn er ledenrondeleidingen door de Eerste en Tweede Kamer georganiseerd. Leden kregen hierbij een impressie van het directe werkgebied van beide Kamerfracties, met als afsluiter een ontmoeting met één van de Eerste of Tweede Kamerleden van de Partij voor de Dieren, waarbij natuurlijk ook gelegenheid was voor het stellen van vragen.

Website

De Partij voor de Dieren gebruikt haar website op vele manieren: als informatiemiddel, archief en sociaal medium. De website informeert onder andere over het werk van de verschillende fracties van de partij, de activiteiten van het partijbureau, nieuws en standpunten. In de campagnetijd voor de Tweede Kamerverkiezingen is de website omgevormd tot campagnecentrum met informatie over de verkiezingen. Daarnaast is de webwinkel in 2017 geheel vernieuwd en daarmee veiliger gemaakt. Sindsdien draagt de webwinkel het Thuiswinkel keurmerk.

Scholing

Als groeiende partij is het van groot belang dat ook ons talent meegroeit, in kwantiteit en kwaliteit. Daarbij speelt scholing een belangrijke rol. Daarom startte half december 2017 voor de achtste keer de kaderopleiding voor actieve partijleden die hun talenten willen ontplooiën. In de opleiding komen Communicatie, Argumenteren & Overtuigen en Politieke vorming aan bod. Gastdocenten uit de praktijk vullen de basistraining aan.

Ter voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 zijn in 2017 drie opleidingsdagen georganiseerd voor kandidaat-gemeenteraadsleden van de Partij voor de Dieren.

Congressen

Op 21 mei 2017 vond het 24e partijcongres plaats in Congrescentrum Zonheuvel te Doorn, met 450 aanwezigen. Tijdens dit congres werd teruggeblikt op de succesvolle campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen, zijn de nieuwe leden van het college van advies gekozen en is Frank Wassenberg voor een derde termijn als algemeen bestuurslid van het partijbestuur benoemd. De jongerenorganisatie PINK! gaf een presentatie en Marjan Minnesma, directeur en medeoprichter van Stichting Urgenda, verzorgde een gastlezing. De dag werd afgesloten met een [speech van Marianne Thieme](#).

Vanwege de groei van de partij en het aantal leden vond het 25e partijcongres op 19 november 2017 plaats op een nieuwe, grotere locatie: De Rijtuigenloods in Amersfoort. Er waren ruim 700 aanwezigen. Dit congres stond in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018. Zo werden de kandidaten voorgesteld en het basisverkiezingsprogramma vastgesteld. Wetenschaps-historica Floor Haalboom verzorgde een lezing over de wijze waarop wetenschap en politiek in Nederland de afgelopen honderd jaar zijn omgegaan met zoönosen (van dier op mens overdraagbare infectieziekten). Tevens werd de begroting voor 2018 vastgesteld en is er vooruitblik op de plannen voor 2018. Traditiegetrouw werd het congres afgesloten met een [speech door Marianne Thieme](#).

Werkgroepen en afdelingen

De Partij voor de Dieren is actief in alle provincies in Nederland. Er zijn in totaal zes afdelingen: Groningen, Friesland, Zuid-Holland, Noord-Holland, Utrecht en Gelderland. Onder deze afdelingen vallen meerdere lokale werkgroepen. In de zes provincies zonder afdeling is een provinciale werkgroep actief: in Limburg, Noord-Brabant, Flevoland, Overijssel, Drenthe en Zeeland.

In verkiezingstijd wordt volop campagne gevoerd door de leden van afdelingen en werkgroepen. Actieve leden helpen tijdens verkiezingscampagnes bijvoorbeeld door te flyeren, posters te plakken of met verkiezingsstands op markten te staan.

Daarnaast organiseren de afdelingen en werkgroepen het hele jaar door informatieve evenementen zoals lezingen, filmavonden en workshops en nemen zij deel aan protestacties en demonstraties. Zo dragen zij eraan bij om het gedachtegoed van de Partij voor de Dieren nog meer bekendheid te geven. Deze activiteiten zijn vooral gericht op ledenbinding en ledenwerving.

Partijbureau

In 2017 heeft het partijbureau weer allerlei acties en activiteiten voor leden georganiseerd. Voorbeelden hiervan zijn de al genoemde filmavonden in de Tweede Kamer, Pride Amsterdam, natuurwerkdagen, rondleidingen door de Eerste en Tweede Kamer, ledencongressen en de scholing van nieuw en bestaand talent.

Het eerste kwartaal van het jaar stond in het teken van de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen. Onderdeel daarvan was het organiseren van allerlei campagneactiviteiten zoals de lezingen door (kandidaat-)Kamerleden, het verzorgen van alle campagnemateriaal en het afhandelen van vragen van leden en geïnteresseerden.

Voor de flyeracties van onze actieve leden zijn in 2017 twee verschillende flyers ontwikkeld. Voor Dierendag is een flyer ontwikkeld over stalbranden en het gebrekkige overheidsbeleid waardoor de dieren in stallen onvoldoende beschermd worden. De feestdagenflyer stond dit jaar wederom in het teken van de overlast voor mens en dier van onveilig en zwaar vervuילend consumentenvuurwerk. Sinds 2016 is ook een algemene flyer beschikbaar met informatie over de visie en het doel van de Partij voor de Dieren. De algemene flyer is multi-inzetbaar en kan bij alle gelegenheden gebruikt worden, zodat papierverspilling na eenmalige flyeracties zoveel mogelijk tegen wordt gegaan.

Verder hebben medewerkers van het partijbureau in 2017 weer duizenden telefoontjes, e-mails, brieven en vragen via social media zoals Facebook, Twitter, Instagram, YouTube en WhatsApp afgehandeld. Social media is een belangrijk communicatiemiddel: via de social media kanalen staat de partij dagelijks in contact met de achterban. Ook verspreiden we via social media nieuwsberichten, eigen video's en campagnes die exclusief voor social media gemaakt zijn.

Brandalarm!

Partij voor de Dieren

Stop stalbranden. Nu!

Dit jaar stierven ruim 200.000 dieren een gruweldood door stalbranden. Dat is nu al meer dan in heel 2016! Keiharde cijfers die aantonen dat het bestaande actieplan van de overheid niet werkt. Dat actieplan houdt in dat nieuwe stallen, gebouwd na 2014, aan iets strengere regels moeten voldoen. Maar die regels zijn nog lang niet voldoende. Bovendien zijn de meeste stallen van vóór 2014.

De Partij voor de Dieren pleit daarom voor meer maatregelen om stalbranden te voorkomen:

- Er moeten strengere brandveiligheidsregels komen, dék voor bestaende stallen.
- Brandalarmen en sprinkler- of watermistinstallaties moeten verplicht worden.
- Er moet een vrije uitloop komen voor de dieren, zodat ze bij brand naar buiten kunnen.
- We moeten veel minder dieren houden in Nederlandse Megastallen met 20.000 varkens zijn nooit veilig. Niet voor de dieren, niet voor mensen, niet voor het milieu.

Politieke onwil

Dat het niet lukt om het aantal stalbranden terug te dringen is geen technisch probleem maar politieke onwil. We kunnen het risico op stalbranden drastisch verminderen als de politiek normale brandveiligheidsregels voor de veehouderij opstelt. De Partij voor de Dieren diende deze zomer nog een motie in voor meer maatregelen. Die werd door een Kamermeerderheid van CDA, VVD, SGP, CU én D66 weggestemd. Uiteraard geven we niet op! We blijven knokken voor meer preventie.

Geen tijd te verliezen!

Help ons een einde te maken aan stalbranden. Word lid!
partijvoordieren.nl/wordlid

Het partijbureau houdt zich verder bezig met ledenservice, ledenwerving en ledenadministratie. De jaarlijkse bijdragen van onze leden zijn van groot belang voor veel van de activiteiten van de partij: hoe meer middelen, hoe meer we kunnen doen.

Partijbestuur

Het bestuur van de Partij voor de Dieren bestond in 2017 uit Floriske van Leeuwen (voorzitter), Elze Boshart (secretaris), Gerard Kuipers (penningmeester), Frank Wassenberg (algemeen bestuurslid) en Marjolein Heesters (algemeen bestuurslid).

Tijdens het congres op 21 mei 2017 is Frank Wassenberg herbenoemd als algemeen bestuurslid. De samenstelling van het partijbestuur is in 2017 dus hetzelfde gebleven.

Volksvertegenwoordigers

Als eerste politieke partij die de gehele planeet en ál haar bewoners centraal stelt en daarmee af wil van het menscentrale denken en het achterhaalde idee dat economische groei alle problemen op kan lossen, zetten onze volksvertegenwoordigers maatregelen voor een betere wereld voor mens, dier, natuur en milieu nadrukkelijk op de politieke agenda. Zij zetten zich in voor de waarden die er écht toe doen: mededogen, duurzaamheid, persoonlijke vrijheid en persoonlijke verantwoordelijkheid.

Daarbij maken onze volksvertegenwoordigers ruimschoots gebruik van de middelen die zij ter beschikking hebben: ze dienen moties in, stellen vragen, voeren debatten en stemmen over wetten. Ze schrijven initiatiefwetsvoorstellen en –nota's. Maar ook buiten de Kamers, Staten, gemeenteraden en waterschappen zijn ze actief door mee te doen aan acties, evenementen en door campagne te voeren.

Hieronder een greep uit de werkzaamheden van onze volksvertegenwoordigers. Voor een meer volledig beeld verwijzen we ook graag naar onze website, waar elke fractie te vinden is, evenals een overzicht van de successen in 2017: partijvoordedieren.nl/successen

Tweede Kamer

Een koe hoort in de wei. Daarom moet verplichte weidegang in de wet vastgelegd worden. Dat vond ook een meerderheid van de Tweede Kamer die zich dit jaar achter een motie van de PvdD schaarde. Succesvol was tevens een motie tot verplicht cameratoezicht in Nederlandse slachthuizen. Naar aanleiding van de schokkende beelden van mishandeling van varkens in een slachthuis in Tielt (België) was een meerderheid in de Tweede Kamer bereid onze motie te steunen. Een meerderheid van de Tweede Kamer steunde ook de aanpak van het achterlaten van dieren in warme auto's en de verbetering van het hitteprotocol voor diertransporten.

Het houdverbod, waar de Partij voor de Dieren al lang op aan drong, komt er eindelijk. Bij dierenmishandeling en -verwaarlozing kan voortaan een houdverbod opgelegd worden, voor maximaal vijf jaar.

Tweede Kamerleden Frank Wassenberg en Lammert van Raan bij een demonstratie voor de sluiting van kerncentrale Tihange

Een meerderheid van de Tweede Kamer steunde ons verzoek aan de Nederlandse regering om bij de Belgische overheid aan te dringen op het sluiten van de gevaarlijke kerncentrale in Tihange. Dankzij de PvdD moet de veiligheid van de Groningers in het gaswinningsgebied bij een ander ministerie worden ondergebracht dan bij het ministerie van Economische Zaken. Verder heeft de PvdD een Kamermeerderheid over weten te halen om te kijken hoe de huidige landbouwsubsidies omgezet kunnen worden in subsidies voor boeren die willen omschakelen naar biologische landbouw.

Op uitnodiging van de Partij voor de Dieren kwam in het najaar van 2017 The Caring Vets naar de Tweede Kamer. Met deze groeiende groep kritische dierenartsen werd op 22 november een Rondetafelgesprek gehouden over het thema 'dierenwelzijn en de rol van de dierenarts'. The Caring Vets pleit voor structurele verandering van de intensieve veehouderij vanwege de ernstige aantasting van dierenwelzijn, milieu en klimaat.

Het jaar 2017 werd afgesloten met de unaniem aangenomen PvdD-motie die het mogelijk moet maken dat huisdieren mee kunnen naar zorginstellingen. Dat is beter voor mens én dier.

Eerste Kamer

Ook in de Eerste Kamer heeft de fractie haar invloed uitgeoefend op het politieke debat. In bijdragen en opinië artikelen pleitten de senatoren van de Partij voor de Dieren aanhoudend voor een radicale koerswijziging.

Senator Niko Koffeman interpelleerde minister Schouten van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vanwege mestfraude die in 2017 aan het licht kwam. Kabinetten hebben keer op keer ingezet op zelfregulering door de landbouwsector, wat heeft geleid tot een verergering in plaats van een effectieve aanpak van mestfraude.

Daarom deed Niko Koffeman een beroep op het recht van interpellatie: de mogelijkheid om met een bewindspersoon te debatteren buiten de orde van de dag. Dit instrument wordt zelden ingezet in de Eerste Kamer; in de afgelopen tien jaar is vier keer geïnterpelleerd, waarvan twee keer door de Partij voor de Dieren.

Provinciale Statenfracties

In Noord-Holland komt een pilot met natuurinclusieve landbouw en in Noord-Brabant komt een meerjarenplan om bijen te helpen voortbestaan. De groeistop van de geitenhouderij blijft in Gelderland van kracht, waardoor geitenmegastallen tegengegaan worden. De aandachtsoortenlijst is door een motie van onze Statenfractie in Overijssel aangescherpt en aangevuld met reptielen.

Om weidevogelkuikens te beschermen gaat de provincie Friesland op verzoek van de Partij voor de Dieren boeren aanpakken die weidevogelnesten vernielen bij het uitrijden van mest en tijdens het vele maaien. In de provincie Utrecht wordt het beleid rond bijen aangescherpt door meer in te zetten op ecologisch bermbeheer. In Zuid-Holland komen geen strandhuizen in de kwetsbare duinen. De provincie Flevoland heeft strijd gevoerd tegen de uitbreidingsplannen van Lelystad Airport. En de Staten van Limburg, Flevoland en Groningen gaan meer doen voor de veiligheid en acceptatie van LHBTI's in deze provincies.

Gemeenteraden

Ook op gemeentelijk niveau heeft de Partij voor de Dieren fraaie successen geboekt. Zo heeft de gemeenteraad in Amsterdam ervoor gezorgd dat de ja-ja-sticker voor ongeadresseerd reclamewerk en huis-aan-huisbladen ingevoerd wordt en is het statiegeldsysteem verbeterd om het zwerfafvalprobleem aan te pakken. De gemeente Utrecht heeft de eerste 'Meat Free Thursday' ingevoerd. Den Haag wil af van roofvogelshows, Rotterdam gaat natuurinclusief bouwen en Groningen legt op aandringen van de PvdD het fundament voor tiny houses.

Door een motie van de fractie Gouda worden insectenstroken op de agenda van regio Midden-Holland geplaatst. De megageitenstal Beemte is voorlopig van de baan door initiatieven van de fractie Apeldoorn. In Buren is in 2017 hard gestreden tegen het herbouwen van de megastal Knorhof.

Marianne Thieme met de lijsttrekkers voor de gemeenteraadsverkiezingen

Arnhem krijgt een pilot waarbij minima tegemoet worden gekomen in kosten voor de dierenarts. In Pijnacker-Nootdorp worden 50.000 bomen geplant door een voorstel van onze gemeenteraadsfractie daar. En veel steden hebben meer vuurwerkvrije zones dankzij de inzet van onze gemeenteraadsfracties. In Leiden zijn bijvoorbeeld alle parken voortaan vuurwerkvrij.

Bij de vervroegde gemeenteraadsverkiezingen op 22 november 2017 in Leeuwarden en Westerwolde heeft de Partij voor de Dieren twee zetels behaald. Daarmee is de partij voor het eerst vertegenwoordigd in Leeuwarden en heeft ze haar zetel uit de gemeente Vlagtwedde, dat nu samen met Bellingwedde de gemeente Westerwolde vormt, behouden.

Waterschappen

De waterschapbestuurders van de Partij voor de Dieren hebben zich ook dit jaar weer ingezet tegen verdroging van natuurgebieden, tegen oxidatie van veengebieden, tegen de wrede en geldverslindende muskusrattenjacht en tegen vermaak met dieren zoals hengelen en viswedstrijden. Maar ook voor onder andere schonere water, een schonere bodem, visveilige gemalen, diervriendelijke oevers en vergroening. Zo heeft onze waterschapsfractie in De Stichtse Rijnlanden ervoor gezorgd dat het waterschap samen met gemeenten gaat bekijken of mensen met een 'groene' tuin belastingkorting kunnen krijgen.

Europees Parlement

In Brussel heeft de PvdD onder meer met succes gestreden voor meer dierenwelzijn in de konijnenhouderij: de kale draadgazen kooien worden verboden en er moet specifieke wetgeving komen om vleeskonijnen beter te beschermen. Ook komen er op aandringen van de PvdD meer beschermingsmaatregelen voor de Noordzee om zo overbevissing tegen te gaan. En tot onze grote vreugde was een meerderheid van het Europees Parlement het eens met de PvdD dat Noorwegen opgeroepen moet worden om de commerciële jacht op walvissen te staken. Ook wil het Europees Parlement dat Noors

PvdD-Europarlementariër Anja Hazekamp bij een demonstratie tegen walvisjacht

walvisvlees niet langer via Europese havens wordt vervoerd naar Japan. Een belangrijke stap in de strijd tegen de wrede walvisjacht die een ernstige bedreiging vormt voor het voortbestaan van deze indrukwekkende dieren.

PvdD als exportproduct

De Partij voor de Dieren werkt sinds het begin aan de internationalisering van haar groeiende politieke beweging, met als resultaat 18 zusterpartijen over de hele wereld en goede contacten in onder meer de landen van Oost-Europa. Dit jaar werden de activiteiten uitgebreid naar de Arabische regio. Een afvaardiging van de PvdD reisde eind juli een week lang met de trein door Marokko, op zoek naar mogelijke samenwerking met Marokkaanse organisaties die opkomen voor dieren, natuur en milieu.

In het najaar organiseerde de Animal Politics Foundation, de internationale stichting van de PvdD, samen met de Spaanse zusterpartij PACMA een internationale conferentie over zwerfhondenproblematiek. Zusterpartijen en dierenwelzijnsorganisaties uit alle delen van de wereld kwamen in Madrid bijeen om kennis te delen en elkaar

APF Conferentie over zwerfhondenproblematiek in Madrid

te inspireren. Als fractievoorzitter van de allereerste Partij voor de Dieren ter wereld, gaf Marianne in Madrid een inspirerende lezing over de noodzaak van politieke beïnvloeding om de positie van dieren, natuur en milieu te verbeteren. En eind van het jaar kwamen de Europese partijen voor dieren bijeen om vooruit te kijken naar de Europese verkiezingen van 2019.

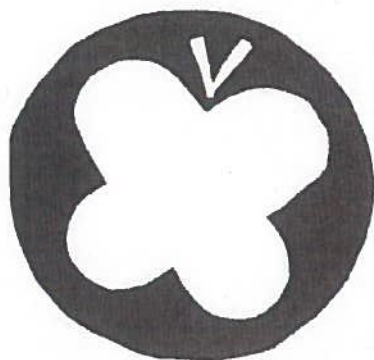
Tot slot

2017 was het jaar dat we van twee naar vijf zetels jaar in de Tweede Kamer gingen - weer een jaar van groeiend verzet dus. Een resultaat dat we niet bereikt hadden zonder de inzet van vele honderden actieve leden, medewerkers, volksvertegenwoordigers en natuurlijk onze kiezers.

Partijbestuur Partij voor de Dieren, april 2018

Jaarrekening 2017

Partij voor de Dieren

Partij voor de Dieren

Amsterdam, 28 juni 2018

Pag. 1

Partij voor de Dieren
Functie: Bestuursvoorzitter
Neerlandsdijk 100
1017 CA Amsterdam
28 juni 2018

INHOUDSOPGAVE

Overzicht per 31 december 2017

1. Balans per 31 december 2017	3
2. Exploitatieoverzicht over 2017	5
3. Algemene toelichting	8
4. Toelichting op de balans per 31 december 2017	9
5. Toelichting op het exploitatieoverzicht over 2017	12

Overige gegevens

- Overzicht verantwoorde leden per 1 januari 2017, 1 januari 2016 en 1 januari 2015
- Specificatie subsidiabele kosten

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

	31 december 2017	31 december 2016
VASTE ACTIVA		
Materiele vaste activa		
Inventaris en computers	19.964	9.737
Natuur	203.811	203.811
	223.775	213.548
Overige vorderingen		
Rekening courant PINK!	1.454	-
Rekening courant wetenschappelijk bureau	-	-
Rekening courant Tweede Kamer Fractie	7.591	7.252
Rekening courant Animal Politics Foundation	74.322	28.000
Nog te ontvangen subsidiegelden	94.959	77.508
Overige vorderingen en vooruitbetaalde bedragen	64.163	27.388
Nog te ontvangen rente	348	1.026
	242.837	141.174
Liquide middelen		
Kas	760	553
Bank	477.452	656.521
	478.212	657.074
	<u>944.824</u>	<u>1.011.796</u>

	31 december 2017	31 december 2016
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Reservering verkiezingscampagnes	461.912	487.737
Continuïteitsreserve	100.000	75.000
Bestemmingsreserve natuur	203.811	203.811
	765.723	766.548
Voorzieningen		
Voorziening beheerkosten natuur	65.111	68.096
Langlopende schulden		
Leningen	15.112	25.554
Kortlopende schulden		
Leningen kort	21.500	33.602
Nog te betalen lasten	28.819	40.959
Crediteuren	20.088	51.089
Loonheffing	8.887	9.490
Reservering Vakantiegeld	13.975	13.392
Reservering Vakantiedagen	5.609	3.066
	98.878	151.598
	<u>944.824</u>	<u>1.011.796</u>

EXPLOITATIEOVERZICHT OVER 2017

	werkelijk 2017	begroting 2017	werkelijk 2016
Inkomsten			
Subsidie overheid	441.738	350.000	360.472
Subsidie afwikkeling voorgaande jaren	5.164	-	3.018
Subsidie campagne referendum Oekraïne	-	-	47.842
Contributie leden	320.000	235.000	234.340
Opbrengsten promotieartikelen	25.322	5.000	3.411
Giften en Schenkingen	309.830	175.000	214.926
Erfenissen & legaten	30.718	-	-
Rente opbrengsten	571	-	2.578
	1.133.343	765.000	866.587
Uitgaven			
Personeel			
Brutoloon	243.983	220.000	217.660
Werkgeverslasten	44.828	38.000	39.028
Pensioen	17.851	17.000	17.196
Reiskosten	11.869	5.000	8.812
Verzekeringen	6.817	7.000	5.820
Scholing	1.195	3.000	2.731
Vrijwilligersvergoeding	2.100	3.000	1.660
Overig	4.623	2.000	5.401
	333.266	295.000	298.308

	werkelijk 2017	begroting 2017	werkelijk 2016
Organisatie			
Huur en servicekosten	41.252	40.000	39.769
Financiële en salarisadministratie	10.282	11.000	9.451
Accountant	8.494	8.500	8.355
Drukwerk	10.470	12.000	12.320
Telefoon en internet	5.565	9.000	5.738
Hosting server	5.177	4.000	5.947
Verzekeringen	3.926	3.500	3.740
Bestuurskosten	5.167	3.000	2.717
Kantoorbenodigdheden	2.734	6.500	5.325
Bank- en betalingskosten	3.748	2.500	4.105
Afschrijvingskosten	4.917	3.000	4.706
Overige organisatiekosten	15.707	5.000	4.044
	117.439	108.000	106.217
Betrekken leden			
Congressen	66.559	36.000	35.604
Mailingen en porti	29.353	28.000	28.305
Afdelingen/Werkgroepen	35.393	35.000	32.349
Opleiding kader	19.965	20.000	19.112
Ledenbinding	18.335	20.000	27.694
Ledenbijeenkomsten	1.594	5.000	5.423
College van Advies	729	1.000	372
Ondersteuning vertegenwoordigers	6.208	6.000	7.381
	178.136	151.000	156.240

	werkelijk 2017	begroting 2017	werkelijk 2016
Betrekken niet leden			
Ledenwerving	28.871	20.000	21.653
Inkoop promotieartikelen	22.094	20.000	13.446
Voorlichting en acties	34.734	35.000	26.021
Drukwerk	12.586	15.000	15.300
Website	15.567	20.000	11.079
	113.852	110.000	87.499
Verkiezingen			
TK verkiezingscampagne	364.021	300.000	45.125
GR verkiezingscampagne	27.454	-	-
WS/PS verkiezingscampagne	-	-	-
Campagne referendum Oekraïne	-	-	47.842
	391.475	300.000	92.967
Resultaat	825-	199.000-	125.356
Toevoeging/onttrekking			
Reserve verkiezingscampagnes	25.825-	199.000-	106.545
Continuïteitsreserve	25.000	-	-
Bestemmingsreserve natuur	-	-	18.811
Totaal	825-	199.000-	125.356

ALGEMENE TOELICHTING

Grondslagen van de financiële verslaggeving

De geformuleerde grondslagen hebben betrekking op de jaarrekening als geheel.
De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten en luidt in gehele euro's.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Voor zover niet anders vermeld, is de waardering van de activa en passiva tegen nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld geldt de volgende hoofdgrondslag inzake resultaatbepaling:

- Baten worden slechts genomen indien en voor zover deze in het boekjaar zijn verwezenlijkt.
- Met lasten wordt rekening gehouden indien zij hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar.

Giften/lidmaatschappen en donaties

De opbrengst van giften, lidmaatschappen en donaties wordt pas verantwoord op het moment dat deze daadwerkelijk per bank zijn ontvangen.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten worden bepaald op basis van de historische kostprijs.

Buitengewone baten en lasten

Dit betreffen baten en lasten, welke niet uit de normale bedrijfsuitoefening voortkomen en van incidentele aard zijn.

Afdelingen en werkgroepen

De kosten van de afdelingen en werkgroepen worden verantwoord op kasbasis.

TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

Materiële vaste activa

De mutaties van de vaste activa worden als volgt weergegeven:

	<i>Inventarissen en computers</i>
	<u>€</u>
Stand per 1 januari 2017	
Verkrijgingprijzen	43.029
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	-33.292
Boekwaarden	<u>9.737</u>
Mutaties	
Investeringen	15.144
Afschrijvingen materiële vaste activa	-4.917
Saldo	<u>10.227</u>
Stand per 31 december 2017	
Verkrijgingprijzen	58.173
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	-38.208
Boekwaarden	<u>19.964</u>
Afschrijvingspercentages	20%

	werkelijk 2017	werkelijk 2016
Natuur	203.811	203.811

In 2013 is actie gevoerd tegen de uitverkoop van natuurterreinen door het rijk. Hierbij zijn enkele percelen natuur aangekocht. De hier vermelde waarde betreft de aankoopprijs. In februari 2016 is in Daarle extra natuur aangekocht.

Nog te ontvangen subsidiegelden	94.959	77.508
---------------------------------	--------	--------

De nog te ontvangen subsidiegelden zijn gebaseerd op een interne calculatie die is uitgevoerd op basis van de voorschotbrief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

basisbedrag			173.241
bedrag per zetel jan-juni	50.248 *2		50.248
bedrag per zetel juli-dec	50.248 *5		125.620
bedrag per lid	7,18	12.901	92.629
			<u>441.737</u>
af: reeds bevoorschot			<u>346.779</u>
			<u><u>94.959</u></u>

PASSIVA

	2017	2016
Eigen vermogen		
Reservering verkiezingscampagnes	461.912	487.737
Continuïteitsreserve	100.000	75.000
Bestemmingsreserve natuur	203.811	203.811
	<u>765.723</u>	<u>766.548</u>

Reservering verkiezingscampagnes

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

stand 1 januari	487.737
bij/af: toevoeging resultaat	-25.825
	<u>461.912</u>

stand per 31 december

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is bepaald op basis van 50% van de vaste lasten minus de nog te ontvangen subsidiebetaling en andere vaste inkomsten.

Bestemmingsreserve natuur

Het verloop van de bestemmingsreserve natuur is als volgt:

stand 1 januari	203.811
bij: dotatie in verband met aankoop	0
	<u>203.811</u>

stand per 31 december

Teneinde een zuiver beeld te houden van de reversering verkiezingscampagnes zijn de middelen die zijn vastgelegd in de aanschaf van gronden in een aparte reserve gepresenteerd.

Voorziening beheer natuur

Op de aangekochte gronden rust een verplichting om minimaal beheer uit te voeren.

Op basis van de meest recente calculatie is hiertoe deze voorziening gevormd.

Op de voorziening worden de beheerslasten rechtstreeks afgeboekt.

Leningen

Dit betreft aan de partij verstrekte leningen door diverse personen onder jaarlijkse aflossing van 1/5 de deel van de nominale leensom. Het deel wat in 2017 wordt afgelost is opgenomen onder kortlopende schulden.

De aflossing wordt jaarlijks door de lener in een aparte akte kwijtgescholden.

TOELICHTING OP HET EXPLOITATIEOVERZICHT

Subsidies overheid

De verantwoorde subsidiegelden zijn gebaseerd op een zo reëel mogelijke schatting van het nog te ontvangen subsidie. Basis vormt een extrapolatie van de berekening die ten grondslag ligt aan de voorschotbrief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De berekening is verantwoord onder de toelichting op de balans (nog te ontvangen subsidiegelden).

Toelichting grotere afwijkingen ten opzichte van begroting

Er zijn géén bijzondere afwijkingen welke nader toegelicht dienen te worden.

OVERIGE GEGEVENS

Overzicht verantwoorde leden

Het totaal aantal leden is als volgt samengesteld:

	1-1-2015	1-1-2016	1-1-2017
Reguliere leden	11.167	11.830	12.755
Leden voor het leven	146	146	146
Totaal aantal leden	11.225	11.946	12.901

Specificatie subsidiabele kosten

	Personeel	Organisatie	Directe kosten	Totaal
betrekken leden	86.862	30.609	178.136	295.607
betrekken niet leden	55.516	19.563	113.852	188.931
verkiezingen	190.889	67.267	391.475	649.631
Totaal	333.266	117.439	683.463	1.134.168

Verdeelsleutel is op basis van de directe kosten

Aan de Partij voor de Dieren
t.a.v. het Bestuur
Postbus 17622
1001 JM Amsterdam

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJK ACCOUNTANT

Geacht bestuur,

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebbende de bijgevoegde gewaarmerkte jaarrekening 2017 van de Partij voor de Dieren te Amsterdam gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Partij voor de Dieren per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met richtlijn 640 voor de jaarverslaggeving voor organisaties zonder winstoogmerk.

Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2017 en de staat van baten en lasten over 2017 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Partij voor de Dieren zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijk-

heid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 20.000. De materialiteit is gebaseerd op onze inschatting bij welk bedrag gebruikers van de jaarstukken een andere beslissing zouden nemen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de met governance belaste personen overeengekomen dat wij aan hen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 1.500 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder een bestuursverslag in overeenstemming met algemeen in Nederland aanvaarde grondslagen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de hoofdactiviteit te beëindigen of als beëindiging van deze activiteiten het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De met governance belaste personen zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de met governance belaste personen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de met governance belaste personen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

FAAS Accountants & Adviseurs

**NICOLAAS G. PIERSON
FOUNDATION**

**Nicolaas G. Pierson Foundation
Jaarverslag**

2017

Algemene informatie

De Nicolaas G. Pierson Foundation is het wetenschappelijk bureau van de Partij voor de Dieren.

De NGPF vormt een brug tussen wetenschap en samenleving. Als uitgangspunt van haar werkwijze maakt zij de vertaalslag van wetenschappelijke kennis naar de publieke en politieke agenda. De NGPF doet dit door de productie van prikkelende documentaires en artikelen, het verzorgen van lezingen en deelname aan debatten.

De NGPF gaat graag in gesprek met wetenschappers en deskundigen die bereid zijn om mee te denken over alternatieven die een bijdrage kunnen leveren aan een diervriendelijkere, duurzamere en aangenamere samenleving. Zo bouwt de NGPF aan een nationaal en internationaal netwerk van deskundigen op het gebied van dierenwelzijn, milieu en natuurbeheer en duurzaamheid in brede zin.

Statutaire doelstelling

De doelstelling van de Nicolaas G. Pierson Foundation die is opgenomen in de statuten en luidt: “Het tot verdere ontwikkeling brengen van de maatschappijvisie van de Partij voor de Dieren. De beginselverklaring van de Partij voor de Dieren is hierbij het uitgangspunt. Uiteraard met in achtneming van de onafhankelijkheid van het wetenschappelijk onderzoek. Het verrichten van wetenschappelijk onderzoek ten dienste van de Partij voor de Dieren en haar vertegenwoordigers in alle politieke functies en organen. Het doen van aanbevelingen ten aanzien van de verbetering van dierenwelzijn neemt hierbij een voorname plaats in.”

Kernactiviteiten

De NGPF verricht wetenschappelijk onderzoek en streeft naar de verbreding van kennis en bewustzijn over vraagstukken van maatschappelijk belang, in het bijzonder met betrekking tot de kernthema's van dierenwelzijn, dierenrechten, diergebruik, duurzaamheid en natuur. De stichting richt zich op het analyseren en presenteren van alternatieven die kunnen bijdragen aan de totstandbrenging van een aangenamere, diervriendelijkere en duurzamere samenleving. Hiermee tracht de Nicolaas G. Pierson Foundation bestaand wetenschappelijk onderzoek en kennis over deze thema's toegankelijker te maken voor het grote publiek en het maatschappelijk en politiek debat erover te stimuleren. Daarnaast initieert de stichting zelf wetenschappelijk onderzoek.

Juridische structuur

De Nicolaas G. Pierson Foundation heeft geen winstoogmerk. De stichting streeft niet naar winst omwille van de winst zelf. Dit blijkt uit het feit dat de stichting de eventueel met de activiteiten behaalde opbrengsten direct ten goede laat komen aan haar doelstellingen. Op grond van de statuten van de instelling en haar feitelijke werkzaamheden heeft geen enkele (rechts) persoon doorslaggevende zeggenschap binnen de Nicolaas G. Pierson Foundation. Aldus kan geen enkele (rechts) persoon beschikken over het vermogen van de stichting als ware het eigen vermogen.

Activiteitenoverzicht

Meat, The Future: How Cutting Meat Consumption Can Feed Billions More

In januari van 2015 is deze Engelstalige publicatie van de Nicolaas G. Pierson Foundation uitgebracht. Het vestigt de aandacht op de relatie tussen (het gebrek aan) voedselzekerheid en dierlijke eiwitten. In de komende 40 jaar moeten we meer voedsel produceren dan dat we hebben gedaan in de laatste 8.000 jaar. Dit zou enorme gevolgen hebben voor onze natuurlijke hulpbronnen en het milieu. Voedselproductie speelt een belangrijke rol in door mensen veroorzaakte milieuproblemen, en vooral de productie van dierlijke eiwitten heeft een onevenredig grote invloed op hulpbronnen, biodiversiteit en klimaatverandering. Het boek is dit jaar met behulp van financiering van de Animal Politics Foundation in opdracht van de NGPF vertaald naar het Arabisch.

Nanoclusters Plan B

In navolging van de clusterdocumentaire One Single Planet heeft de NGPF animaties en korte filmpjes gemaakt met onderwerpen als bijensterfte, politieke klimaatverandering, de 6e uitstervingsgolf, luchtvervuiling, Q-koorts, welvaart zonder groei en plantaardige landbouw. In deze korte visuele documenten staan duurzaamheidsproblemen centraal en wordt uiteindelijk een duidelijke wetenschappelijk onderbouwde oplossing gegeven. Een voorbeeld is het wereldvoedselprobleem waar de Universiteit van Minnesota een simpele oplossing voor heeft bedacht. Als je op het huidige landbouwareaal plantaardig voedsel voor menselijke consumptie zou verbouwen kunnen 4 miljard mensen extra gevoed worden. In 2017 is extra aandacht besteed om deze nanoclusters onder de aandacht te brengen.

Symposium Plan B

Op 10 september presenteerde de NGPF de animaties van de nanoclusters tijdens het door haar georganiseerde Plan B Symposium in het Rozen theater in Amsterdam.

Volksvertegenwoordigers vertelden aan de hand daarvan hoe dit thema aansluit bij de politieke situatie in zijn of haar gebied.

De dag werd geopend door directeur van de Nicolaas G. Pierson Foundation, Karen Soeters, waarna Nina Pierson, de dochter van de 10 jaar geleden overleden Nicolaas G. Pierson, naamgever van onze foundation, het woord nam. Zij vertelde over haar vader en zijn gedachtengoed. Volksvertegenwoordigers die tijdens dit symposium de verschillende onderwerpen toelichtten waren senator Niko Koffeman, Johnas van Lammeren (gemeenteraadslid Amsterdam), Christine Teunissen (senator en gemeenteraadslid Den Haag), Pascale Plusquin (Provinciale Statenlid Limburg), Kirsten de Wrede (Provinciale Statenlid Groningen) en Tweede Kamerleden Frank Wassenberg en Lammert van Raan. Na de presentaties kreeg het publiek de kans vragen te stellen aan de sprekers en ontstonden er levendige discussies en gesprekken. Ook de makers van de animaties, Alain Koopmans en Sebastiaan de Ruijter, waren aanwezig tijdens het symposium.

De presentaties van de volksvertegenwoordigers zijn op video vastgelegd en gepubliceerd op de website van de Nicolaas G. Pierson Foundation.

Onderzoek Oostvaardersplassen

De NGPF is begonnen met een verkenning voor een mogelijk onderzoek naar de haalbaarheid van een natuurverbinding voor grote grazers tussen de Oostvaardersplassen en een ander natuurgebied.

De NGPF wilde helderheid over twee opties: enerzijds de mogelijkheden en belemmeringen voor een doorstart van het Oostvaarderswold project, dat al geheel was uitgewerkt, maar in 2010 door de toenmalige Staatssecretaris Bleker werd stopgezet. Anderzijds wilde de NGPF in kaart gebracht hebben wat de mogelijkheden en belemmeringen zijn om een nieuwe natuurverbinding te realiseren, binnen huidige natuurprojecten.

Nieuwe website NGPF

In 2017 is de website van de NGPF in een nieuw jasje gestoken. Het vorige ontwerp dateerde uit 2010 en was aan vervanging toe. Het nieuwe ontwerp heeft een moderne en frisse uitstraling, die de boodschap van de NGPF beter tot zijn recht doet komen.

Wetsvoorstel onverdoofd ritueel slachten

In 2016 heeft de Nicolaas G. Pierson Foundation meegewerkt aan de onderbouwing van een nieuw wetsvoorstel over onverdoofd ritueel slachten. Onder andere zijn er interviews gehouden die worden verwerkt in een visueel document. Eén van de geïnterviewden is prinses Alia van Jordanië over haar visie op de het al dan niet noodzakelijk zijn van onverdoofd ritueel slachten volgens de Islamitische rite. In 2017 is gewerkt aan het publicabel maken van de interviews.

Deelname als spreker diverse congressen

Op 15 november 2017 gaf Karen Soeters een gastcollege over het thema Eiwittransitie aan deelnemers aan de Innovatieklas Food van Aeres MBO.

Op 21 november 2017 bracht de NGPF een bezoek aan het Europees Parlement in Brussel, voor overleg met Europarlementariër Anja Hazekamp en het bijwonen van de Landbouworrel, georganiseerd door Anja Schrijer Pierik.

Zoönosen animaties

In 2017 is een begin gemaakt met het realiseren van drie animaties over zoönosen, die de situatie in het verleden, heden en de toekomst weergeven.

Zoönosen in de veehouderij zijn dierziektes bij productiedieren die kunnen overgaan op de mens. Het gaat over zeer besmettelijke en soms dodelijke ziektes die epidemische vormen kunnen aannemen, zoals vogelgriep, varkensgriep en Q-koorts. Deze ziektes zijn niet alleen een bedreiging voor de volksgezondheid, maar geven ook ernstige dierenwelzijnsproblemen en leiden tot ruiming van miljoenen dieren.

Zoönosen treden steeds vaker op, onder andere als gevolg van klimaatverandering, veranderingen in de biodiversiteit en de niet-duurzame intensieve veehouderij. Deze dierziektes zullen zich verder verspreiden en grote gevolgen hebben voor een samenleving als geheel, terwijl Nederland en andere landen onvoldoende voorbereid zijn op uitbraken van deze ziektes.

Door middel van drie animaties wil de Nicolaas G. Pierson Foundation de ingewikkelde problematiek rondom zoönosen op een toegankelijke en aantrekkelijke manier onder de aandacht brengen van het brede publiek, direct en indirect betrokkenen, beleidsmakers en het parlement.

NICOLAAS G. PIERSON
FOUNDATION

Bijdrage vooronderzoek boek over vrouwenrechten en dierenrechten

De NGPF heeft een bijdrage geleverd aan een vooronderzoek voor een boek over de relatie tussen vrouwenrechten en dierenrechten.

Boek over de geschiedenis van partijpolitiek

In 2017 leverde onze voorzitter, Niko Koffeman, een bijdrage aan het boek 'Een versplinterd landschap, bijdragen over geschiedenis en actualiteit van Nederlandse politieke partijen', verschenen bij University Press in het Nederlands en Duits.

Sociale media

In 2017 is door NGPF een sociale media strategie ontwikkeld, met als doel om de eigen activiteiten meer onder de aandacht te brengen. Ook deelt de NGPF nieuwsberichten die aansluiten bij de kernthema's waar de Foundation zich mee bezig houdt. Dagelijks verschijnen nu berichten op de Facebookpagina en het Twitteraccount van de Nicolaas G. Pierson Foundation.

NICOLAAS G. PIERSON
FOUNDATION

Jaarrekening 2017
Stichting Wetenschappelijk Bureau
Dierenrechten Nicolaas G. Pierson
Amsterdam

NICOLAAS G. PIERSON
FOUNDATION

INHOUDSOPGAVE

Jaarverslag

Algemene informatie
Activiteitenoverzicht

Jaarrekening 2017

1. Balans per 31 december 2017	1
2. Exploitatieoverzicht over 2017	2
3. Algemene toelichting	3
4. Toelichting op de balans per 31 december 2017	4
5. Toelichting op de resultatenrekening 2017	6

Overige gegevens

- Overzicht subsidiabele uitgaven
- Controleverklaring

NICOLAAS G. PIERSON
FOUNDATION

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

	31 december 2017	31 december 2016
VASTE ACTIVA		
Inventaris	6.360	0
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden	4.288	4.836
Overige vorderingen		
Nog te ontvangen subsidiegelden	33.090	29.338
Nog te ontvangen rente	-	125
	33.090	29.463
Liquide middelen		
	97.069	96.079
	140.807	130.378
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	127.377	118.037
Schulden op korte termijn		
Te betalen belastingen	2.973	2.631
Nog te betalen lasten	10.457	9.711
	13.430	12.342
	140.807	130.378

NICOLAAS G. PIERSON
FOUNDATION

EXPLOITATIEOVERZICHT OVER 2017

	werkelijk 2017	begroting 2017	werkelijk 2016
Subsidie Binnenlandse Zaken	166.361	165.448	146.952
Subsidie referendum	-	-	48.324
Giften	8.611	2.000	3.858
Rente inkomsten	-	-	125
Overige opbrengsten	2.328	500	4.319
	<u>177.300</u>	<u>167.948</u>	<u>203.578</u>
Documentaire One Single Planet	-	-	52.778
Wetsvoorstel onverdoofd ritueel slachten	-	-	1.319
Zoönosen	24.204		-
Meat the Truth II	28.755		-
Symposium B	7.568		-
Overige projectlasten	3.880	68.500	-
Website onderhoud en vernieuwing	363		-
Referendum	-	-	48.394
Directe lasten	<u>64.770</u>	<u>68.500</u>	<u>102.490</u>
Personeelslasten	67.408	67.745	66.047
Huisvestingslasten	11.752	12.000	11.618
Afschrijvingslasten	182	-	257
Organisatielasten	23.847	19.800	16.141
Indirecte lasten	<u>103.190</u>	<u>99.545</u>	<u>94.062</u>
Nettoresultaat	<u><u>9.341</u></u>	<u><u>97-</u></u>	<u><u>7.025</u></u>

ALGEMENE TOELICHTING

Grondslagen van de financiële verslaglegging

De geformuleerde grondslagen hebben betrekking op de jaarrekening als geheel.
De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten en luidt in gehele Euro's.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Voor zover niet anders vermeld, is de waardering van de activa en passiva tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van historische kostprijs. Afschrijving vindt plaats op de te verwachten levensduur. Als activeringsgrens is € 750,- gehanteerd.

Vorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen de genormaliseerde inkoopwaarde, zonder rekening te houden met de eigen produktiekosten die onder de projectmatige lasten zijn verantwoord. Indien noodzakelijk wordt op de voorraadwaarde een voorziening in mindering gebracht vanwege incurantheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Subsidies en giften

De giften worden pas verantwoord op het moment dat deze zijn ontvangen.
De subsidies worden verantwoord op basis van toekenning en voor zover de aan de subsidie gerelateerde eisen zijn gerealiseerd.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten worden bepaald op basis van de historische kostprijs. Zij worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

NICOLAAS G. PIERSON
FOUNDATION

TOELICHTING OP DE BALANS ACTIVA

	2017	2016
Inventaris		
Aanschafwaarde aanvang boekjaar	-	4.463
Bij: investeringen	6.542	-
Af: desinvesteringen	-	-
Aanschafwaarde ultimo boekjaar	6.542	4.463
Afschrijving aanvang boekjaar	-	4.205
Afschrijving boekjaar	182	257
Correcties in verband met desinvesteringen	-	-
Afschrijving ultimo boekjaar	182	4.461
Boekwaarde aanvang boekjaar	-	257
Boekwaarde ultimo boekjaar	6.360	-

De inventaris bestaat uit computers en randapparatuur, zij worden in 3 jaar afgeschreven zonder rekening te houden met een restwaarde.

Voorraden	aantal	€		
Dvd's	708	2	1.416	1.464
Boeken	718	4	2.872	3.372
			4.288	4.836

Nog te ontvangen subsidiegelden

Toekenning verslagjaar	165.448	146.688
af: voorschot	132.358	117.350
af: afwikkeling voorgaand jaar	-	-
Nog te ontvangen subsidie verslagjaar	33.090	29.338

Nog te ontvangen rente

Betreft de rente die in het volgend verslagjaar is ontvangen op spaargelden.

	-	125
--	---	-----

Liquide middelen

Bankrekening	5.297	34.853
Spaargelden (direct opvraagbaar)	88.394	58.144
Paypal	3.042	3.079
Kas	337	2
	97.069	96.079

NICOLAAS G. PIERSON
FOUNDATION

TOELICHTING OP DE BALANS PASSIVA

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Algemene reserve		
Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:		
Stand 1 januari	118.037	111.010
bij/af: resultaat boekjaar	9.341	7.026
Stand per 31 december	<u>127.377</u>	<u>118.037</u>
 Te betalen belastingen		
Loonheffing	2.957	2.592
Omzetbelasting	16	39
	<u>2.973</u>	<u>2.631</u>
 Nog te betalen lasten		
Reservering vakantiegeld	2.583	2.526
Nog te betalen accountantskosten	4.500	4.500
Overige lasten	3.374	2.685
	<u>10.457</u>	<u>9.711</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Huurverplichtingen ad. € 968 per maand.

NICOLAAS G. PIERSON
FOUNDATION

TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING 2017

	werkelijk 2017	begroting 2017	werkelijk 2016
Subsidie Binnenlandse Zaken			
Jaarlijkse subsidie	165.448	165.448	146.688
Subsidie afwikkeling voorgaand jaar	913		265
	<u>166.361</u>	<u>165.448</u>	<u>146.952</u>

Dit betreft de toegekend subsidie op grond van de Wet Subsidiëring Politieke partijen.

Giften

Sponsoring	-	-	-
Overige giften	8.611	2.000	3.858
	<u>8.611</u>	<u>2.000</u>	<u>3.858</u>

Overige opbrengsten

Verkoop boeken/dvd's	672	500	4.175
Royalties	1.655	-	-
	<u>2.328</u>	<u>500</u>	<u>4.175</u>

Personeelslasten

Brutosalarislasten	61.928	75.000	61.373
Pensioenlasten	4.535	-	4.001
Overige personeelskosten	945	-	673
	<u>67.408</u>	<u>75.000</u>	<u>66.047</u>

Huisvesting

Huur- en servicekosten	11.618	12.000	11.618
	<u>11.618</u>	<u>12.000</u>	<u>11.618</u>

Organisatielasten

	werkelijk 2017	begroting 2017	werkelijk 2016
Loonadministratie	1.009	1.500	1.271
Accountant/administratie	4.538	5.000	4.538
Vrijwilligers	2.100	1.800	1.800
Bankkosten	146	500	154
Overige kosten	16.055	11.000	8.378
	<u>23.847</u>	<u>19.800</u>	<u>16.141</u>

OVERIGE GEGEVENS

Specificatie subsidiabele lasten

	directe lasten	indirecte lasten	Totaal
Politiek wetenschappelijke activiteiten	64.770	103.190	167.960

Aan stichting Wetenschappelijk Bureau
Dierenrechten Nicolaas G. Pierson
T.a.v. het Bestuur
Postbus 15277
100 RD Amsterdam

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJK ACCOUNTANT

Geacht bestuur,

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebbende de bijgevoegde gewaarmerkte jaarrekening 2017 van stichting Wetenschappelijk Bureau Dierenrechten Nicolaas G. Pierson te Amsterdam gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van stichting Wetenschappelijk Bureau Dierenrechten Nicolaas G. Pierson per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met richtlijn 640 voor de jaarverslaggeving voor organisaties zonder winstoogmerk.

Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2017 en de staat van baten en lasten over 2017 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van stichting Wetenschappelijk Bureau Dierenrechten Nicolaas G. Pierson zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties

(Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 3.500. De materialiteit is gebaseerd op onze inschatting bij welk bedrag gebruikers van de jaarstukken een andere beslissing zouden nemen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de met governance belaste personen overeengekomen dat wij aan hen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 2.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder een bestuursverslag in overeenstemming met algemeen in Nederland aanvaarde grondslagen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de hoofdactiviteit te beëindigen of als beëindiging van deze activiteiten het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De met governance belaste personen zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard,

timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- o het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- o het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- o het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- o het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- o het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de met governance belaste personen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en

over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de met governance belaste personen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Nederhorst den Berg, 25 juni 2018

FAAS Accountants & Adviseurs

Jaarverslag 2017

Voorliggend op het voorjaarscongres 2018

Theater de Berenkuil, 28 april 2018

2017 was een bijzonder succesvol jaar voor PINK!. We hebben voor de eerste keer in onze geschiedenis voldoende animo gevonden voor een afdeling in Limburg, een nieuwe afdeling in Noord-Brabant opgericht en de mogelijkheden voor afdelingen in Overijssel en Zeeland grondig onderzocht. Onze bestaande afdelingen zijn het als normaal gaan beschouwen dat zij met commissies werken, of hiernaartoe werken, en hun werkwijze wordt voldoende zelfstandig dat we kunnen gaan overwegen om werkgroepen op te zetten. Onze nieuwe commissies groeien, maar moeten op de redactie na nog een zekere daadkrachtigheid vinden. Onze eerste nieuweledendag ooit, in September, was een groot succes dat een nieuwe golf actieve leden de organisatie in heeft geslingerd.

In Oktober moest PINK! haar nieuwe weerbaarheid tonen, doordat door een samenzwering van omstandigheden vier bestuursleden het verenigingsbestuur verlieten, waarvan 3 vroegtijdig. Die klap is opgevangen, en het bestuur bleef voltallig. Door een nieuwe vergaderstructuur en -protocol op te zetten heeft het bestuur laten zien dat ze kritisch naar zichzelf blijft

Een aantal projecten hebben de rode draad van het jaar gevormd. Er is in 2017 veel tijd en aandacht gegaan naar het ontwikkelen van een nieuw logo dat op het moment van schrijven in gebruik is, we hebben een nieuwe website gelanceerd die veel voordelen heeft over de vorige, maar toch ook dermate veel nadelen dat dat proces helaas opnieuw moet. Dat was een zeer grote, leerzame teleurstelling. Uiteraard was 2017 ook een significant en zeer succesvol verkiezingsjaar. Sebastiaan mocht spreken op het congres van onze moederpartij, en ook op andere wijzen hebben we stappen genomen om onze zichtbaarheid binnen de beweging te bevorderen. In September reisde een delegatie naar Brussel om onze Europese Fractie te ontmoeten.

Het was niet de enige keer dat we over onze landsgrenzen heenkeken. Diezelfde September hadden we een ontmoeting met de Franse partijen PACTE en Parti Animaliste, op ons najaarscongres maakten we een video voor de Animal Welfare Party (GB) om jeugdlidmaatschap te stimuleren. We hebben contact gevestigd en onderhouden met de Dyrenes Alliance (DK), met de Djurens Parti (SE) en de Animal Justice Party (AU).

Het bestuur

Sebastiaan Wolswinkel
Peter de Weerd
Michelle van der Geest

Renée Baris
Angelo Delsen
Marjolein Moeijes
Alex Uiterwijk

Bestuurssamenstelling

Bestuurssamenstelling per 1 januari 2017

Voorzitter	Sebastiaan Wolswinkel	Bestuurslid communicatie	Joke Claessen
Secretaris	Peter de Weerd	Bestuurslid politiek	Ilse Smit
Penningmeester	Yves Schamp	Bestuurslid promotie	Chantal Gielen

Kort voor het begin van 2017 stapte bestuurslid acties Karla Mikulić op. Toen is besloten om deze functie te laten vervallen, vanwege de afnemende rol van het verenigingsbestuur in het organiseren van activiteiten. De nieuwe functie van bestuurslid ledenbinding werd gecreëerd, en Joep Horbach trad aan als aspirant bestuurslid. Ilse Smit was nog altijd vice-voorzitter.

Bestuurslid promotie Chantal Gielen trad op het voorjaarscongres af en werd opgevolgd door Renée Baris. Joep Horbach werd verkozen tot bestuurslid ledenbinding.

Bestuurssamenstelling na voorjaarscongres 2017

Voorzitter	Sebastiaan Wolswinkel	Bestuurslid ledenbinding	Joep Horbach
Secretaris	Peter de Weerd	Bestuurslid communicatie	Joke Claessen
Penningmeester	Yves Schamp	Bestuurslid politiek	Ilse Smit
		Bestuurslid promotie	Renée Baris

Penningmeester Yves Schamp trad op het najaarscongres af en werd opgevolgd door Michelle van der Geest. Angelo Delsen volgde Joep Horbach op als bestuurslid ledenbinding. Marjolein Moeijes nam de functie van bestuurslid communicatie over van Joke Claessen, en Ilse Smit werd opgevolgd door Alex Uiterwijk als bestuurslid politiek.

Bestuurssamenstelling na najaarscongres 2017

Voorzitter	Sebastiaan Wolswinkel	Bestuurslid ledenbinding	Angelo Delsen
Secretaris	Peter de Weerd	Bestuurslid communicatie	Marjolein Moeijes
Penningmeester	Michelle van der Geest	Bestuurslid politiek	Alex Uiterwijk
		Bestuurslid promotie	Renée Baris

Doordat Ilse Smit het bestuur verliet kwam ook de functie van vice-voorzitter vrij, maar deze functie is in 2017 niemand toegekend.

Ledenactiviteiten

Afdelingen

05	januari	Noord-Nederland	Nieuwjaarslezing + borrel
09	januari	Noord-Nederland	Links lullen: Bijzonder onderwijs
11	januari	Gelderland	Actiebijeenkomst Gelderland
19	januari	Zuid-Holland	Vegan Sundays Kookworkshop
20	januari	Noord-Nederland	Filmavond: Before the Flood
26	januari	Noord-Nederland	Nieuwjaarslezing en borrel Leeuwarden
27	januari	Zuid-Holland	Politiek café: Basisinkomen
08	februari	Midden-Nederland	Politieke avond: de Europese Unie
16	februari	Noord-Nederland	Jongereendebat Groningen
21	februari	Noord-Nederland	Debatteren kun je leren!
09	maart	Noord-Nederland	Lezing: Peter Janssen (Vegan Streaker)
15	maart	Noord-Nederland	Verkiezingsnacht met PINK!
16	maart	Noord-Holland	Introductieborrel
29	maart	Noord-Nederland	Links lullen: Nucleaire Energie
11	april	Noord-Holland	Introductiediner
12	april	Noord-Nederland	Democratie voor Dieren
17	april	Noord-Nederland	Vegan Bakworkshop: Pasen
20	april	Zuid-Holland	Rondleiding Tweede Kamer en Politiek Café
21	april	Limburg	Meet-en-greet Stadspark Maastricht
26	april	Noord-Nederland	Links lullen: Privacy
09	mei	Noord-Holland	Borrel
10	mei	Gelderland	Vegan dinner bij Bella Italia
17	mei	Midden-Nederland	Linkse soep: Verkiezingsuitslag
27	mei	Noord-Holland	Alkmaar Pride 2017
08	juni	Noord-Nederland	Links lullen: Veganisme
09	juni	Midden-Nederland	Kennismakingsborrel
10	juni	Noord-Nederland	Excursie Leeuwarder Bos
13	juni	Limburg	Pinkpraat: de Formatie
14	juni	Noord-Holland	Diner
17	juni	Gelderland	Nacht van de Vluchteling
10	juli	Midden-Nederland	Rondleiding Eerste Kamer met Christine Teunissen
11	juli	Limburg	Pinkpraat: Privacy
11	juli	Zuid-Holland	Borrel
20	juli	Midden-Nederland	Vegan Barbeque
02	augustus	Midden-Nederland	Actie: Earth Overshoot Day
14	augustus	Noord-Nederland	PINK! in de KEIweek
15	augustus	Noord-Nederland	Linkse Borrel
17	augustus	Zuid-Holland	Promotour EL CID Leiden
22	augustus	Zuid-Holland	Promotour Eureka Rotterdam

12	september	Midden-Nederland	Linkse soep: Kernenergie
15	september	DenkTank	Diner + Werksessie
16	september	Limburg	Lezing Plant Power + borrel
26	september	Noord-Nederland	Links lullen: Prioriteiten van de Linkse Politiek
27	september	Gelderland	Potluck Wageningen
28	september	Noord-Holland	Introductieborrel
29	september	Limburg	PJO Limburg Borrel
30	september	Midden-Nederland	Lezing Floris van den Berg
09	oktober	Zuid-Holland	Thematour: Lezing 'Dierentuin ethisch verantwoord?'
11	oktober	Noord-Nederland	Thematour: Fair Fashion
12	oktober	Gelderland	Politiek Stappen
18	oktober	Noord-Holland	Introductie-avond
20	oktober	Limburg	Thematour: Dieren voor vermaak
22	oktober	Midden-Nederland	PINK! op het Fair Fashion Festival
28	oktober	Midden-Nederland	PINK! op VegFest
30	oktober	Noord-Holland	Thematour: Privacy vs Veiligheid
02	november	Noord-Holland	Etentje + Lezing 'Mijn pensioen en de klimaatcrisis'
05	november	Midden-Nederland	Excursie Oostvaardersplassen
07	november	Noord-Holland	Debatworkshop
15	november	Midden-Nederland	Links Lullen: Basisinkomen
16	november	Limburg	Naar de Maastrichtse Gemeenteraad met de PJOs
17	november	Midden-Nederland	Nieuwe Ledenborrel
17	november	Noord-Holland	Amsterdamse PJO Lagerhuisdebat
17	november	Noord-Nederland	Links Lullen: De Farmaceutische Industrie
21	november	Noord-Nederland	Duurzaam denken: Energietransitie
30	november	Zuid-Holland	Clothing Swap
08	december	Noord-Nederland	GPJK Gemeenteraadssimulatie
12	december	Noord-Holland	Rondleiding Bierbrouwerij
17	december	Zuid-Holland	Vegan (Kerst) Kookworkshop
20	december	Midden-Nederland	Links Lullen: Kledingindustrie
21	december	Noord-Nederland	Kerstdiner
29	december	DenkTank	Brainstormsessie

Verkiezingsevenementen

De Tweede Kamerverkiezingen hebben veel mogelijkheden gecreëerd voor onze vereniging, en we mogen trots zijn op hoe wij met ons destijds kleiner actief ledenaantal toch op alle uitnodigingen voor politieke markten, debatten en andere campagne-evenementen in hebben kunnen gaan. Peter en Ilse waren hierbij onmisbaar voor hun coördinatie en zwaar bovengemiddelde aandeel in bezoeken respectievelijk.

Naast de vele evenementen van onderwijsinstellingen hebben we op een aantal andere wijzen aandacht opgeëist. Zo is Sebastiaan vanwege zijn bijdrage aan het Terlouw manifest te gast geweest op de Wereld Draait Door, is hij voor Brandpunt+ in debat gegaan met de voorzitter van de SGPJ, en heeft hij een artikel mogen schrijven voor de Nederlandse ambassade in China. Wij hebben ook actie gevoerd in Amsterdam, dat wordt beschreven onder landelijke evenementen.

30	januari	Heerlen	Arcus College	Politieke markt
03	februari	Heerde	CC de Noordgouw	Debat
06	februari	Utrecht	BITON	Lezing
09	februari	Diemen	Jongerenraad Diemen	Debat
10	februari	Schagen	Regius College	Debat
13	februari	Amsterdam	De Nieuwe Liefde	Speech
15	februari	Zwolle	Windesheim	Politieke markt
15	februari	Utrecht	USHV Anteros	Lezing
15	februari	Leiden	Hogeschool Leiden	Politieke markt
17	februari	Delft	Christelijk Lyceum Delft	Politieke markt
22	februari	Den Haag	ASN	Debat
22	februari	Wassenaar	Adelbert College	Debat
22	februari	Den Haag	Herengrachtoverleg	Overleg PJOs
22	februari	Bilthoven	Het Nieuwe Lyceum	Debat
01	maart	Emmen	Kenniscafé Emmen	Debat
01	maart	Enschede	University of Twente	Speeddate
06	maart	Deventer	Studium Generale	Debat
07	maart	Utrecht	Van der Hoevenkliniek	Debat & presentatie
07	maart	Den Haag	ROC Mondriaan	Pitch & speeddate
08	maart	Wageningen	Green Office	Panel discussie
08	maart	Helmond	ROC ter Aa	Lezing
08	maart	Breda	Stedelijk Gymnasium Breda	Debat & lezing
09	maart	Wageningen	Pantarijn	Debat
09	maart	Amsterdam	UvA, Maatschappij en Gedrag	Debat & discussie
09	maart	Utrecht	U Vote STEMfestival	Politieke markt
10	maart	Hilversum	International School H'sum	Discussie
10	maart	Hoogeveen	Het Podium	Politiek café & speech
13	maart	Utrecht	Hogeschool Utrecht	Debat

13	maart	Amsterdam	AASR Skoll	Debat
14	maart	Bussum	Goois Lyceum	Debat
14	maart	Utrecht	MBO Zorg en Welzijn	Politieke markt
14	maart	Amsterdam	Merlijn	Debat
12	april	Nijmegen	SGGN	Debat

Acties

12 april *Protest tegen Panda's in Rhenen*

Op 12 april protesteerde de social mediacommissie op verschillende platforms tegen de wijze waarop pandaberen Wu Wen en Xing Ya in bruikleen naar Dierenpark Rhenen werden gebracht, als ruilwaar om diplomatieke banden tussen Nederland en China te versterken. Het bericht is door ruim 110.000 mensen gezien, mede doordat het ongeveer 500 keer gedeeld is, en is ook opgemerkt door conventionele media.

04 oktober *Global March for Elephants & Rhinos*

Op 4 oktober liep de actiecommissie met een aantal andere leden mee met de March for Elephants en Rhinos in Amsterdam. Dit deden wij samen met een aantal leden van de Partij voor de Dieren, en andere organisaties.

Eind september *Uitdelen van slechter leven keurmerk stickers*

Tijdens de laatste weken van september heeft PINK! in verschillende steden van Nederland Slechter Leven keurmerk stickers uitgedeeld. Hiermee hadden wij geenszins de intentie of hoop dat mensen deze zouden gebruiken om vlees in de supermarktschappen te beplakken, en onze leden hebben deze neiging expliciet getracht te ontmoedigen – helaas niet altijd geheel succesvol.

01 november *Protest tegen poster campagne Aldi*

Op 1 november publiceerde PINK! een persbericht over de al dan niet opzettelijk misleidende wijze waarop Aldi een V-label gebruikte bij vleesproducten die erg leek op de label waarmee vegetarische producten als dusdanig herkenbaar worden gemaakt. Dezelfde boodschap werd in een brief aan Aldi gezet, en deze reageerde hierop door toe te zeggen het misleidende label niet meer te zullen gebruiken.

Periodieke activiteiten

Discussiemiddagen

Op vaste zondagen in de maand werden vanuit het verenigingsbestuur discussiemiddagen georganiseerd die vrij voor leden toegankelijk waren. Iedere middag had een specifiek thema waarover op basis van kennis uit een documentaire of van een aanwezige expert werd gediscussieerd.

Landelijke evenementen

14 januari   *Afdelingendag*

Op 14 januari was er een afdelingendag op het partijbureau in Amsterdam. De nieuwe website werd gepresenteerd, er werd een workshop gegeven over campagnevoeren en er was tijd voor overleg met gelijkgefunctioneerden.

14 januari   *Nieuwjaarsborrel*

Op de avond van de afdelingendag was de nieuwjaarsborrel, waar alle leden welkom waren. Rond de twintig mensen waren aanwezig, en het gros participeerde in vrij sensationale Karaoke-pogingen.

04 maart   *Ontmoeting Dyrenes Alliance*

Op 4 maart vond een ontmoeting plaats tussen enkele bestuursleden van PINK! en een delegatie van acht leden van de Dyrenes Alliance. De delegatie werd ontvangen op het partijbureau, waarna iedereen samen de buitengallerij van de PvdD bezocht en ten slotte samen uit ging eten.

05 maart   *Verkiezingsactie*

Op 5 maart organiseerde PINK! een verkiezingsactie in Amsterdam, waarbij onze leden 's ochtends met steun van de delegatie van de Dyrenes Alliance op meerdere locaties in Amsterdam via ludieke acties niet alleen flyerde voor de PvdD, maar ook aandacht vroeg voor onze kernthema's. 's Middags ging men in boten van the Plastic Whale de grachten op om de campagne vanaf het water voort te zetten. Rond de 25 mensen namen deel.

14 –

16 april   *Academy*

Van 14 tot 16 april was de PINK! Academy op het partijbureau in Amsterdam.

De vrijdag begon met een kennismaking, gevolgd door een lezing van Eva van Esch, waarna de NJR een training over onderhandelen verzorgde ter voorbereiding op het PJO parlement. Daarvoor werden ook standpunten opgesteld over de thema's die behandeld zouden worden.

De zaterdag begon met een lezing van Johnas van Lammeren, en hierna gaven trainers van de NJR een workshop over debatteren. Er werd ook weer naar het PJO parlement toegewerkt.

De zondag begon met een informeel gesprek met Christine Teunissen, en de middag stond in het teken van het afronden van de standpuntsbepaling voor het PJO parlement en het presenteren van resultaten.

29 april   *Voorjaarscongres*

Op 29 april was het voorjaarscongres bij de Nieuwe Erven in Amersfoort. De leden verkozen nieuwe bestuursleden promotie en ledenbinding, en Jurjen Ruijter verzorgde een lezing over Plantpower.

11 –

12 mei   *PJO Parlement*

Op 11 en 12 mei was het PJO parlement in de Tweede Kamer in Den Haag. PINK! deed mee met een fractie van 9 leden, waarvan een aantal in Den Haag overnachtten. Na afloop van het PJOparlement was een diner voor alle deelnemers.

09 juli   *Promo- en Mediatraining*

Op 9 juli was de promo- en mediatraining op het partijbureau in Amsterdam. Partijlid Esther Groenewegen en trainers van de NJR hebben hun expertise gedeeld op het front van promotie en gebruik van social media. 13 leden waren aanwezig.

02 augustus   *Earth Overshoot Day Actie*

Op 2 augustus gingen leden van PINK! in zowel Den Haag als Utrecht de straat op om actie te voeren en aandacht te vragen voor Earth Overshoot Day.

05 –

06 september   *Excursie Europarlement*

Op 5 en 6 september was een delegatie van (afdelings)bestuursleden van PINK! in Brussel om kennis te maken met de Europese fractie van de Partij voor de Dieren, en meer te leren over de Europese Unie. Na een rondleiding van het Europees parlamentsgebouw hadden we een gesprek met Humane Society lobbyiste Jo Swabe. Vervolgens namen we deel aan een rondetafeldiscussie en gingen we naar een expositie opening die in het teken stonden van de #Stophemachine campagne van Compassion in World Farming. De volgende dag begon met een stadswandeling en werd afgesloten door een bezoek aan het Parlementarium.

09 september   *Nieuweledendag*

Op 9 september werd de eerste nieuweledendag van PINK! gehouden in het milieucentrum van Utrecht. 20 nieuwe leden werden verwelkomd door een toespraak van de voorzitter, en kregen informatie over de afdelingen en landelijke commissies, afgewisseld door een meerdelige workshop actievoeren van Marjolein Moeijes. De dag werd afgesloten door een praatje van gemeenteraadslid in Arnhem Leo de Groot.

22 –

24 september   *Buitenlandexcursie Lille*

Van 22 tot 24 september was de buitenlandexcursie naar Lille. Een groep van 21 leden van PINK! reisden vanaf Utrecht naar de meest prominente Noord-Europese stad van Frankrijk. Het weekend verliep aan de hand van een programma dat was opgezet door de excursiecommissie. Dit bevatte onder andere een stadswandeling, een ontmoeting met PACTE en één met Nathalie Dehan en andere leden van de Parti Animaliste. Het weekend werd unaniem tot succes verklaard.

14 oktober   *Najaarscongres*

Op 14 oktober was het najaarscongres in de Berenkuil te Utrecht. De leden kozen een nieuwe penningmeester, bestuurslid communicatie, bestuurslid ledenbinding en bestuurslid politiek. Oudvoorzitter van de NJR Jasmin Schous gaf een lezing.

11 november   *Afdelingendag*

Op 11 november was er een Afdelingendag op het partijbureau in Amsterdam. Bestuursleden kregen de kans om te brainstormen over veel voorkomende problemen in de afdelingen, en Tim van Luit gaf een workshop over vloggen.

Commissies

DenkTank

De rol van de DenkTank is dit jaar geleidelijk veranderd. Het is nu gebruikelijk dat alle leden worden uitgenodigd naar hun vergaderingen, zodat DenkTankleden hun expertise en steun kunnen bieden in het schrijven van amendementen – een proces waar de meeste leden geen ervaring mee hebben. Dit jaar heeft de Denktank zich weer in verschillende thema's verdiept, en hebben zij een grote wijziging in de opzet van het politiek programma gerealiseerd die het makkelijker zal maken om te amenderen en interpreteren. Joost Leuven nam het voorzitterschap over van Lianne Raat.

Redactie

De redactie heeft dit jaar vier uitgaves van ons (digitale) tijdschrift uitgebracht, waarvan twee in beperkte oplage geprint werden. Doris Huitink nam het voorzitterschap over van Joep Horbach.

Productieteam

Het productieteam is enkele projecten begonnen uit te werken, en heeft manieren van samenwerking onderzocht, maar dit heeft nog weinig resultaten opgeleverd. Tim van Luit nam in November het coordinatorschap over van Sebastiaan Wolswinkel.

Actiecommissie

De actiecommissie is in 2017 opgericht om het vermogen van de vereniging om in te springen op actualiteiten te vergroten, en onze zichtbaarheid te vergroten door acties en demonstraties op te zetten. Peter de Weerd heeft het coordinatorschap op zich genomen.

Social mediacommissie

De social mediacommissie is in 2017 opgericht om het beheren van de vele social media platforms en accounts van PINK! te verdelen over een grotere groep leden, en de verantwoordelijken voor de verschillende accounts makkelijker met elkaar te laten samenwerken. Marjolein Moeijes nam het coordinatorschap over van Joke Claessen toen zij haar bestuursfunctie overnam.

Educatiecommissie

De educatiecommissie is in 2017 opgericht om lesprogramma's te creëren en beschikbaar te stellen voor gebruik door onderwijsinstellingen. Met de tijd kan de commissie uiteraard ook andere rollen op zich nemen. Sara Domburg nam het coordinatorschap over van Sebastiaan Wolswinkel.

Partij voor de Dieren

In 2017 hebben we onze rol om de partij scherp te houden verkend. We hebben getracht onze band te versterken door te pogen om ontmoetingen met de fracties in Den Haag te organiseren voor het verenigingsbestuur, en we zijn met een delegatie naar de fractie in Brussel geweest. Het bestuur was aanwezig voor de viering van de verkiezingsuitslag en Renée Baris heeft gesproken op de ALV van PvdD afdeling Zuid-Holland. PINK! heeft geprobeerd om alle gelegenheden om onze moederpartij te steunen aan te pakken, en er is een grotere doorstroom van PINK! naar de PvdD merkbaar.

Kaderopleiding

Dit jaar waren er geen leden van PINK! uitgenodigd voor de kaderopleiding van de partij. Op moment van schrijven is niet duidelijk waarom dat is.

Congres

Dit jaar waren er twee congressen van de Partij voor de Dieren waar PINK! bij aanwezig was: 21 mei en 19 november. 21 mei mocht Sebastiaan Wolswinkel een toespraak houden. Hier werd buitengewoon positief op gereageerd door aanwezige partijleden. Na afloop stelde Esther Ouwehand een vraag, en gaf daarmee gelegenheid om toe te lichten hoe graag wij als PINK! zijnde meer zouden worden betrokken bij inhoudelijke zaken. PINK! had ook een stand in de koffiezaal.

Op het congres van 19 november had PINK! meerdere tafels om als stand te gebruiken, en hebben aanwezige leden elkaar vantevoren via een groepsapp gesteund in het schrijven van amendementen op het verkiezingsprogramma voor de gemeentes. Aanwezige leden zijn ingeroosterd om bij de stand te staan tijdens de pauzes, en donateursformulieren zijn beschikbaar gesteld. Er was ingepland om een presentatie te geven, maar dit werd helaas dermate slecht naar aanwezigen op het congres gecommuniceerd dat er onvoldoende animo voor was.

Zusterpartijen

In 2017 hebben wij contact gevestigd met PACTE en Parti Animaliste, en zijn wij benaderd door Djurens Parti en de Animal Justice Party om hen te helpen in het opzetten van een jongeren organisatie. We hebben contact onderhouden met de Animal Welfare Party en contact gevestigd met actieve leden van de Animal Protection Party of Canada. Ook is een lid van PINK! betrokken geraakt bij het opzetten van een PvdD-equivalent in België.

Samenwerking andere organisaties

License to Heal

Leonie van der Kolk heeft de rol van vertegenwoordiger van PINK! bij License to Heal overgenomen van Sebastiaan Wolswinkel.

Terlouwmanifest

Sebastiaan Wolswinkel was samen met alle PJO voorzitters uitgenodigd om met Jan Terlouw te spreken over het opstellen van een toekomstgericht manifest. Hij heeft actief bijgedragen aan de vorm van het uiteindelijke manifest, en de Engelse versie hardhandig gecopy-edit. Naar aanleiding van dit manifest was Sebastiaan op een uitzending van de Wereld Draait Door waar hij de rol van verlamde pantomimespeler op zich nam.

De Partij voor de Dieren heeft meerdere malen moties ingediend om het Terlouw manifest een leidraad te laten zijn in de coalitie-onderhandelingen, maar dit was niet met PINK! gecoördineerd.

Promotie

PINK! heeft zich gedurende 2017 op verscheidene wijze gepromoot. Wij zijn Facebook, Twitter en Instagram blijven benutten, en hebben een LinkedIn account opgezet. Onze afdelingen hebben ook meer gebruik gemaakt van social media. Afdeling Limburg heeft een Facebook account aangemaakt, en de nieuwe afdeling Noord-Brabant heeft het bestaande account nieuw leven ingeblazen.

In het teken van promotie zijn stappen gezet om weer een nieuwe website te laten ontwikkelen, die voldoet aan eisen qua veiligheid, snelheid en gebruiksvriendelijkheid die verder gaan dan waar de site die aan het begin van het jaar gelanceerd werd aan voldoet. Ook hebben we een nieuw logo ontwikkeld. De beperkte houdbaarheid van het oude logo maakte het onverstandig om in nieuw promotiemateriaal te investeren, en daardoor hebben onze afdelingen met een stevige beperking van verouderd en minimaal materiaal om moeten gaan. Dit kan door de introductie van het nieuwe logo gecorrigeerd worden.

Conclusie en vooruitblik

Het begint voor steeds meer mensen zichtbaar te worden dat PINK! nog maar aan het begin van een enorme groei zit qua actieve ledenaantal, en bovenal impact op de samenleving. Dat hebben we nog altijd nauwelijks, omdat het opbouwproces onvermijdelijk langdurig is. Maar met rappe schreden richting daadkrachtige commissies gaande op landelijk en regionaal niveau, en vooruitzicht op niet alleen een logo maar ook een website om trots op te zijn, en waar leden mee zullen willen pronken, is het slechts een kwestie van tijd voordat anderen zich niet alleen zullen verbazen door de enorme toename van ons ledenaantal (50% in 2017), aantal actievelingen (100% in 2017) en de kennis die wij als organisatie in huis hebben, maar ook van ons politiek vernuft, onze maatschappelijke impact, en op den duur de interesse die media in ons zal (moeten) ontwikkelen. Dit is een bewering waar mensen net zozeer aan zullen twijfelen als dat zij twijfelden aan de groei, professionalisering en internationale relevantie die werden aangekondigd voor de afgelopen twee jaar.

2017

Jaarrekening 2017

JAARREKENING 2017
MICHELLE VAN DER GEEST

PINK! | Amsterdam

Para... ngsdoeleinden
Faas... viseurs
Nede... 25 juni 2018

INHOUDSOPGAVE

Balans	3
Exploitatieoverzicht.....	4
Algemene toelichting.....	5
Toelichting op balans	6
Toelichting op exploitatie	7
Overige gegevens	8

Balans

	31-12-2017	31-12-2016
ACTIVA		
Overige vorderingen		
Tussenrekening incasso		
Debiteuren	€ 7.169	
Vooruitbetaalde bedragen		€ 80
Nog te ontvangen subsidie	€ 2.520	€ 6.689
	<u>€ 9.689</u>	<u>€ 6.769</u>
Liquide middelen		
Kas	€ 15	€ 184
Bank betaalrekening	€ 10.483	€ 1.961
Bank incassorekening	€ 713	€ 2.707
Bank spaarrekening	€ 16.067	€ 10.048
	<u>€ 27.277</u>	<u>€ 14.900</u>
	<u><u>€ 36.966</u></u>	<u><u>€ 21.670</u></u>
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Kapitaal	€ 28.382	€ 21.168
	<u>€ 28.382</u>	<u>€ 21.168</u>
Schulden op korte termijn		
Crediteuren	€ 8.584	€ 421
Vooruitbetaalde contributie		
Overige schulden		€ 81
	<u>€ 8.584</u>	<u>€ 502</u>
	<u><u>€ 36.966</u></u>	<u><u>€ 21.670</u></u>

Exploitatieoverzicht

	Werkelijk 2017	Begroting 2017	Werkelijk 2016
Inkomsten			
Voorwaardelijke inkomsten	€ 34.418	€ 26.990	€ 78.833
Onvoorwaardelijke inkomsten	€ 16.903	€ 10.390	€ 10.145
Directe uitgaven			
Ledenwerving	€ 11.873	€ 5.800	€ 5.033
Communicatie	€ 8.963	€ 5.150	€ 11.199
Politieke vorming	€ 15.264	€ 13.180	€ 57.560
Indirecte uitgaven			
Organisatielasten	€ 8.006	€ 7.660	€ 6.703
Huisvestingslasten	€ -	€ 1.200	€ 1.200
Nettoresultaat	€ 7.215	€ 4.390	€ 7.282

Algemene toelichting

Grondslagen van de financiële verslaggeving

De geformuleerde grondslagen hebben betrekking op de jaarrekening als geheel.

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten en luidt in gehele Euro's.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Voor zover niet anders vermeld, is de waardering van de activa en passiva tegen nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Subsidies en contributies

De opbrengst contributies is gemacht met het genietingsmoment.

De subsidie is opgenomen conform de toezegging, voor zover zij opeisbaar is.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten worden bepaald op basis van de historische kostprijs.

Toelichting op balans

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
ACTIVA		
Nog te ontvangen subsidie		
Subsidiabele volgens berekening	€ 33.129	€ 30.178
Subsidie voorschot	€ 30.609	€ 23.488
	<u>€ 2.520</u>	<u>€ 6.689</u>

Berekening Maximaal subsidiabele lasten

Subsidiabele lasten

Aantal zetels januari - juni	2	2
Aantal zetels juli - december	5	2
Gemiddeld aantal zetels	3,5	2
Bedrag per zetel	€ 3.723	€ 3.695
	<u>€ 13.031</u>	<u>€ 7.390</u>
Aantal leden jongeren	701	778
Bedrag per jongere	€ 29	€ 29
	<u>€ 20.098</u>	<u>€ 22.788</u>
Totaal maximaal subsidiabele lasten	<u>€ 33.129</u>	<u>€ 30.178</u>

PASSIVA

Kapitaal

Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

Stand per 1 januari	€ 21.168	€ 13.886
Af/Bij: resultaat boekjaar	€ 7.215	€ 7.282
Stand per 31 december	<u>€28.383</u>	<u>€ 21.168</u>

Toelichting op exploitatie

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Subsidie	€ 33.129	€ 26.990	€ 30.178
Subsidie oud	€ 1.289		€ 1.301
Subsidie overige fondsen			€ 47.354
Voorwaardelijke inkomsten	€ 34.418	€ 26.990	€ 78.833
Contributies	€ 12.279	€ 6.300	€ 6.445
Overige inkomsten	€ 4.624	€ 3.634	€ 3.700
Onvoorwaardelijke inkomsten	€ 16.903	€ 9.934	€ 10.145
Promotour	€ 3.080	€ 3.120	€ 1.930
Promotiemateriaal	€ 8.793	€ 1.500	€ 2.993
Adverteren		€ 400	€ 110
Ledenwerving	€ 11.873	€ 5.020	€ 5.033
Porto en verzendmaterialen	€ 393	€ 1.000	€ 210
Algemene ledenvergadering	€ 4.614	€ 4.000	€ 4.898
Website	€ 682	€ 1.000	€ 3.376
Drukwerk	€ 3.275	€ 1.000	€ 2.716
Communicatie	€ 8.963	€ 7.000	€ 11.199
Excursies en workshops	€ 5.114	€ 3.500	€ 5.025
Debatten en bijeenkomsten	€ 4.104	€ 2.530	€ 301
Diverse activiteiten	€ 6.046	€ 17.370	€ 4.501
Diverse projecten			€ 47.733
Politieke vorming	€ 15.264	€ 23.400	€ 57.560
Directe uitgaven	€ 36.100	€ 35.420	€ 73.793
Accountant	€ 4.054	€ 2.500	€ 2.450
Bankkosten	€ 561	€ 300	€ 559
Declaraties bestuur	€ 1.756	€ 1.879	€ 1.459
Administratie	€ 1.278	€ 1.250	€ 1.523
Kantoorbenodigdheden	€ 130	€ 100	€ 166
Lidmaatschappen		€ 250	€ 505
Kosten vrijwilligers			€ 34
Afdelingen	€ 228		€ 7
Organisatielasten	€ 8.006	€ 6.279	€ 6.703
Huur- en servicekosten	€ -	€ 1.200	€ 1.200
Huisvestingslasten	€ -	€ 1.200	€ 1.200
Indirecte uitgaven	€ 8.006	€ 7.479	€ 7.903

Overige gegevens

Overzicht verantwoorde leden per 1 januari 2017

Het totaal aantal leden is als volgt samengesteld:

	<u>1-1-2017</u>	<u>1-1-2016</u>	<u>1-1-2015</u>
Reguliere leden	701	778	651
Totaal aantal leden	<u>701</u>	<u>778</u>	<u>651</u>

Subsidiabele lasten

	Direct Ledenwerving	Direct Communicatie	Direct Politieke vorming	Indirecte lasten	Totaal
Activiteiten ter bevordering van de politieke participatie van jongeren	€ 11.873	€ 8.963	€ 15.264	€ 8.006	€ 44.106
Totaal	€ 11.873	€ 8.963	€ 15.264	€ 8.006	€ 44.106

Aan Vereniging PINK!
t.a.v. het Bestuur
Postbus 17622
1001 JM Amsterdam

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJK ACCOUNTANT

Geacht bestuur,

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebbende de bijgevoegde gewaarmerkte jaarrekening 2017 van de PINK! te Amsterdam gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de PINK! per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met richtlijn 640 voor de jaarverslaggeving voor organisaties zonder winstoogmerk.

Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2017 en de staat van baten en lasten over 2017 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de PINK! zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van ac-

countants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 2.000. De materialiteit is gebaseerd op onze inschatting bij welk bedrag gebruikers van de jaarstukken een andere beslissing zouden nemen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de met governance belaste personen overeengekomen dat wij aan hen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 1.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder een bestuursverslag in overeenstemming met algemeen in Nederland aanvaarde grondslagen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de hoofdactiviteit te beëindigen of als beëindiging van deze activiteiten het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De met governance belaste personen zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

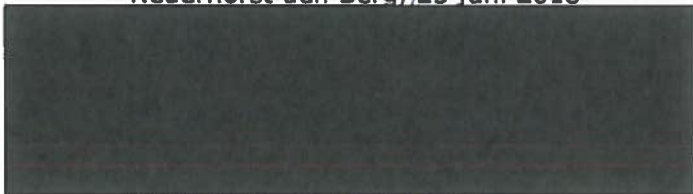
Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de met governance belaste personen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de met governance belaste personen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Nederhorst den Berg, 25 juni 2018

FAAS Accountants & Adviseurs

**Partij voor
de Dieren**

Jaaroverzicht 2017

Animal Politics Foundation

Inhoud

Voorwoord	3
1. Over de Animal Politics Foundation	4
2. Projecten en activiteiten	5
Themadagen	5
Uitbreiden en versterken van internationaal netwerk	7
Uitbouwen van internationaliseringsactiviteiten	9
3. Organisatie	10
4. Bijlagen	11

Voorwoord

Eind 2012 richtte de Partij voor de Dieren (PvdD) de Animal Politics Foundation (APF) op, omdat de Nederlandse PvdD steeds vaker internationale verzoeken kreeg om hulp, advies en trainingen te geven. Deze verzoeken passen in een bredere ontwikkeling: de afgelopen jaren is er in steeds meer landen belangstelling om een partij voor de dieren op te richten, en in diverse landen zijn er inmiddels partijen voor de dieren opgericht.

Met de APF kunnen we op gestructureerde wijze het voortouw nemen in het ontwikkelen van een netwerk en training van (potentiële) zusterpartijen. Dit bleek in een behoefte te voorzien. In 2013, het eerste jaar van de APF, is een basis gelegd voor de internationalisering van een groeiende politieke stroming. In deze beweging wordt gestreefd naar een paradigmaverandering om de vertegenwoordiging van dieren, natuur en milieu vorm te kunnen geven in de politiek zelf, middels politieke vertegenwoordiging. Daarbij richt de APF zich zowel op bestaande partijen voor dieren als op beleidsmakers, dierenbeschermers, opinieleiders en politici. In 2017 hebben we verder kunnen bouwen op de basis die hiermee gelegd is.

We kijken terug op een jaar waar de inspanningen van de eerste jaren steeds meer vruchten beginnen af te werpen. Het aantal landen waar we contacten hebben met partijen voor dieren en groeperingen die een partij voor de dieren willen oprichten, groeit gestaag. Deze partijen en groeperingen benaderden de APF voor informatie en advies, en nemen in veel gevallen vervolgens ook deel aan onze internationale bijeenkomsten. We hebben ons in 2017 bovendien ook nadrukkelijk gericht op Shirakalanden en landen van het Oostelijk partnerschap.

Onze internationale activiteiten sluiten naadloos aan bij de planeetbrede visie van onze partij, die niet de mens centraal stelt maar dieren, natuur en milieu in samenhang beziet. Een visie die bij uitstek grensoverschrijdend is. Het is daarom goed om te merken dat de activiteiten van de APF in een behoefte voorzien en dat het netwerk van zusterpartijen en -organisaties steeds meer vorm begint aan te nemen. Wij zijn blij die internationale politieke beweging te kunnen versterken.

Elze Boshart
Voorzitter Animal Politics Foundation

1. Over de Animal Politics Foundation

Traditiegetrouw wordt de politiek als exclusief menselijk domein voorgesteld. Een nogal smalle blik, want samenlevingen bestaan niet alleen uit mensen, maar ook uit dieren. Dieren in de vrije natuur, dieren die gehouden worden omdat zij de mens productie opleveren, dieren die gehouden worden als gezelschap, dieren die gehouden worden voor vermaak. Kortom, dieren zijn niet weg te denken uit de samenleving. Hun belangen dienen daarom in het politieke (besluitvormings)proces tot hun recht te komen. Ook de bescherming van de natuur in bredere zin en het behoud van biodiversiteit zijn daarbij essentieel. Wereldwijd is er een brede beweging van mensen, die - al dan niet in georganiseerd verband - voor de belangen van dieren en natuur opkomen. Desondanks laat de representatie van dieren in democratische processen en politieke en bestuurlijke besluitvorming sterk te wensen over.

Nederland vormt hierop een uitzondering: sinds de komst van de Partij voor de Dieren zijn (de belangen van) dieren vertegenwoordigd in Tweede Kamer, Eerste Kamer, Europa, gemeenten, provincies en waterschappen, met in totaal inmiddels 74 volksvertegenwoordigers. Buiten Nederland zijn de belangen van dieren vooralsnog beperkt vertegenwoordigd in het politieke proces. De Animal Politics Foundation heeft daarom als doelstelling om wereldwijd de representatie van dieren in democratisch processen te vergroten en te versterken. Dit doet zij onder meer door:

1. ondersteuning te bieden aan mensen en organisaties die zich inzetten om de representatie van dieren in het democratische proces in landen wereldwijd te vergroten.
2. een internationaal netwerk op dit gebied uit te bouwen ter versterking van de wereldwijd groeiende beweging die niet de mens centraal stelt maar mens, dier, natuur en milieu in samenhang beziet en die dierenrechten in politiek en democratie wil verankeren.

De Animal Politics Foundation zet een breed scala aan middelen in om deze doelstelling te bereiken, met conferenties en trainingen voor (aankomend) politici en beleidsmedewerkers in (verkiezings)campagnes, communicatie, partijopbouw en partijdemocratie. Ook ondersteunt de APF collega-partijen voor dieren (in opbouw) op individueel niveau.

De Animal Politics Foundation richt zich nadrukkelijk niet alleen op mensen die al politiek actief zijn, maar wil met haar activiteiten een groter publiek inspireren zich in te zetten voor de rechten van dieren binnen politiek en democratie.

2. Projecten en activiteiten

De Partij voor de Dieren maakt onderdeel uit van een wereldwijde, groeiende beweging van mensen, partijen en organisaties die zich inzetten voor de rechten van dieren, in de politiek, in het bestuur en in de samenleving. De projecten en activiteiten van de APF zijn erop gericht deze beweging te versterken, door het leggen van verbanden, het uitwisselen van kennis en het vergroten en versterken van het netwerk. Veel van die projecten en activiteiten vallen direct onder de vlag van de APF, maar ook in andere geledingen van de partij is men gericht op die wereldwijde beweging. Omdat beide eigenlijk niet los van elkaar gezien kunnen worden, noemen we hier ook projecten en activiteiten die niet onder de financiering van de APF vallen, maar wel binnen de doelstelling.

Themadagen

Sinds 2013 organiseert de APF jaarlijks een conferentie voor mensen die politiek actief zijn of mogelijk zouden willen worden in een partij voor dieren, want elkaar fysiek ontmoeten werkt als smeerolie voor de contacten binnen het netwerk de rest van het jaar. In 2017 hebben we ook ingezet op verbreding van het aantal landen dat deelneemt aan de conferentie, waaronder landen uit het Oostelijk Partnerschapsprogramma en Shirakalanden.

Driedaagse conferentie over zwerfhondenproblematiek, Madrid

In veel landen zijn de mogelijkheden voor het oprichten van een partij voor dieren beperkt, zeker op de korte termijn, en zeker in landen van het Oostelijk partnerschap en Shiraka. Dat neemt niet weg dat er via politieke weg wel verandering bereikt kan worden. Om juist ook mensen en organisaties uit die landen te bereiken, hebben we in 2017 in Madrid een driedaagse conferentie georganiseerd met een specifiek inhoudelijk thema dat in veel (zo niet alle) landen uit het Oostelijk partnerschap en Shiraka speelt, te weten zwerfhonden. Vertegenwoordigers van partijen voor de dieren en dierenwelzijnsorganisaties uit 20 landen hebben ervaringen kunnen uitwisselen, met als meest in het oog springende doelstelling het verbeteren van de situatie voor zwerfhonden wereldwijd. We hebben het thema niet alleen op inhoud uitgediept, maar deelnemers ook direct en indirect geïnspireerd en gestimuleerd om na te denken over de mogelijkheden om via politieke weg verandering te bereiken. Ook volgden deelnemers praktische workshops, zoals over de inzet van sociale media en het gebruik van bewegend en stilstaand beeld in campagnes. Zo hebben we deelnemers handvatten en inspiratie gegeven om mee aan de slag te gaan.

Tijdens de conferentie, hebben deelnemers uit alle delen van de wereld – van Spanje tot Taiwan, van Georgië tot Australië en van Colombia tot Oman – kennis uitgewisseld en elkaar geïnspireerd om via de politiek tot diervriendelijke oplossingen te komen voor het wereldwijd voorkomende zwerfhondenprobleem. Dierenwelzijnsorganisaties uit verschillende landen brachten cases in om zo ervaringen uit hun eigen land te delen. Er werd uitgebreid gesproken over de wijze waarop langs politieke weg verandering bewerkstelligd kan worden in zwerfdierenproblematiek.

Voor deze conferentie hebben we dus niet alleen bestaande zusterpartijen uitgenodigd, maar hebben we ook gericht gezocht naar deelnemers uit onder meer de landen van het Oostelijk Partnerschapsprogramma en Shiraka. Deze deelnemers zijn vooralsnog actief in NGO's. Een aantal heeft naar aanleiding van de conferentie aangegeven zelf ook een partij voor dieren te willen oprichten.

In de bijlage het programma en het deelnemersoverzicht, inclusief de deelnemers uit de landen van het Oostelijk Partnerschapsprogramma en Shiraka.

Conferentie Animal Politics, Den Haag

In december organiseerde de APF een kleinschalige bijeenkomst gericht op kennisdeling en -vergroten bij het kader van Europese zusterpartijen, waarbij we voortbouwden op de basis van voorgaande jaren. Gebleken is dat er bij zusterpartijen behoefte is aan ondersteuning, gezien de voorsprong die de Partij voor de Dieren in Nederland heeft opgebouwd zowel qua strategische en inhoudelijke kennis, als qua ervaring. Tegelijkertijd zien we dat sommige van onze zusters inmiddels ook flinke stappen hebben gezet, waardoor hun bijdrage aan de kennisuitwisseling steeds groter wordt. Naast de kennisdeling via het inhoudelijke programma, dragen deze themadagen ook bij aan het versterken van het netwerk, het wederzijds inspireren en het uitwisselen van ervaringen.

De conferentie was erop gericht om met zusterpartijen onze kennis en ervaring te delen op het gebied van politiek bedrijven in Europa en de keuzes die er te maken zijn in de samenstelling van het Europese parlement en fracties. Binnen en buiten het formele programma was veel ruimte voor (nadere) kennismaking en versterking van bestaande relaties, en voor discussie en het uitwisselen van ervaringen bij de vorige Europese verkiezingen.

In de bijlage het programma en een overzicht van deelnemers.

Uitbreiden en versterken van internationaal netwerk

Naast het organiseren van themadagen zetten we ook in op het versterken van individuele zusterpartijen en op het versterken en uitbreiden van de internationale beweging waar we deel van uitmaken. Dit kan in het betreffende land, in Nederland of als de situatie daarom vraagt digitaal, bijvoorbeeld met een videolezing of skypeverbinding. Veel van deze activiteiten vinden plaats op verzoek uit het betreffende land.

Lezing Marianne Thieme Madrid

Tijdens de conferentie in Madrid hebben we tevens een openbaar toegankelijke lezing van Marianne Thieme georganiseerd. Als oprichter en fractievoorzitter van de Nederlandse PvdD, sprak Thieme in het museum Lázaro Galdiano over de rol van de partij in het aanjagen van het debat over dierenrechten, zowel in Nederland als daarbuiten. Ook sprak ze over de noodzaak van politieke beïnvloeding om de positie van dieren, natuur en milieu te verbeteren. Dat deze onderwerpen ook in Madrid leven bleek wel, alle toegangsbewijzen voor de lezing werden vergeven. De Engelstalige lezing werd simultaan in het Spaans vertaald, bezoekers konden de lezing via hun mobiel in het Spaans volgen. Vrijwilligers van de Spaanse partij voor de dieren, PACMA, verleenden ondersteuning.

Lezing Marianne Thieme, Landbouwniversiteit Tbilisi

In vervolg op contacten tijdens de APF conferentie in Madrid, gaf Marianne Thieme een lezing op de Landbouwniversiteit van Tbilisi. Zij was daar op uitnodiging van de Homeless Pets Help Organization, een Georgische organisatie die dieren helpt. Momenteel is er volgens de oprichtster van die organisatie in Georgië een groot gebrek aan wet- en regelgeving die dieren in dat land beschermt. De oprichtster, tevens professor aan de Landbouwniversiteit in de Georgische

hoofdstad, hoopt dat het verhaal van Thieme Georgische bestuurders en burgers zal inspireren om dieren beter te beschermen tegen allerlei wreedheden.

Lezing Marianne Thieme, Universiteit van Oslo, Noorwegen

Marianne Thieme werd gevraagd een lezing te geven door de organisatie Peace Talks. Ook heeft ze in Oslo meegelopen bij de March against Fur.

Lezing Marianne Thieme, Queen Mary University London, United Kingdom

Marianne Thieme hield een lezing op de Queen Mary University over de 'politics of food'. Zij was daar op uitnodiging van de Mintzberg Society.

Ontmoeting met Braziliaanse partijen

Een medewerker van het partijbureau bracht een bezoek aan vertegenwoordigers politieke partijen in oprichting in Brazilië, om kennis te maken en te onderzoeken in welke mate het gedachtegoed aansluit bij dat van de Partij voor de Dieren.

Ontmoeting met mogelijk nieuwe partij voor de dieren op Curaçao

In juli ontvingen we bezoek uit Curaçao, van iemand die een partij voor de waarbij we verzoek om kennis te maken en te adviseren in het proces van de oprichting van een partij voor de dieren op Curaçao.

Ontmoeting directeur Dharma Voices for Animals, Sri Lanka

In oktober spraken we met de directeur (en voormalig mensenrechtenadvocaat) van de organisatie Dharma Voices for Animals uit Sri Lanka. We wisselden kennis en ideeën uit, en hij vertelde over de inzet van Dharma Voices for Animals in Sri Lanka en andere landen om een veganistische en vegetarische levensstijl te bevorderen, onder meer in samenwerking met Sri Lankaanse politici.

Bezoek van de Canadese Animal Protection Party of Canada (APPC)

In november kregen we bezoek van twee leden van de APPC. Zij werden ontvangen in de eerste Kamer en spraken onder meer met onze beide senatoren. Politieke kennis en ervaringen werden uitgewisseld en er werd vooruitgeblikt op de komende Canadese verkiezingen.

De APPC-leden woonden ook ons partijcongres bij, waar ze onder andere Marianne Thieme spraken.

Ondersteuning Mars voor dierenrechten in Kroatië

In Kroatië werd door Animal Friends Croatia een mars georganiseerd voor dierenrechten, op International Animal Rights Day (9 december). Om de organisatie een hart onder de riem te steken, nam Christine Teunisse, senator en bestuurslid van de APF, een videoboodschap op.

Bezoek aan Animal Welfare Party, Verenigd Koninkrijk

Kamerlid Esther Ouwehand bezocht de Animal Welfare Party en sprak met de kersverse regionale volksvertegenwoordiger van die partij.

Bezoek van Animal Justice Party, Australia

Een vertegenwoordiger van de Animal Justice Party bezocht Nederland. De AJP heeft een zetel in de Senaat van Nieuw Zuid Wales en strijdt voor een stop van de internationale transporten van levende dieren. Zij sprak onder meer met Marianne Thieme over de wijze waarop deze internationale diertransporten aangepakt zouden kunnen worden.

Kennisoverdracht: nieuwe partij voor de dieren België

Een aantal dierenrechtenactivisten uit België zochten contact in verband met het oprichten van een nieuwe partij voor dieren in België, DierAnimal. Met senator en bestuurslid van de APF Christine Teunissen wisselden zij kennis en ideeën uit over het werk van partijen voor dieren en de oprichting van de Belgische partij.

Uitbouwen van internationaliseringsactiviteiten

Internationale website

De internationale website is beschikbaar in twaalf talen. Naast de weblogs (worldlogs) van Marianne Thieme, zijn er ook nieuwsberichten te vinden, over de Partij voor de Dieren in Nederland en over andere partijen voor de dieren. Het is de basis van waaruit social media berichten verstuurd kunnen worden. Ook is het een plek om algemene informatie en documentatie te delen.

Sociale media

We zetten onze internationale Facebook, Instagram en Twitter accounts steeds meer in om informatie te delen en contacten te leggen en te onderhouden, onder meer door de nieuwsberichten en worldlogs actief te verspreiden en te promoten. Dit levert een waardevolle aanvulling in het uitbreiden en versterken van ons netwerk, niet alleen direct via sociale media, maar ook via mail. Het biedt de mogelijkheid om mensen en organisaties te inspireren die nog niet op de hoogte zijn van het bestaan van politieke partijen die zich primair richten op dieren, natuur en milieu. In december is een Instagram account opgericht, om een nog breder publiek te kunnen bereiken.

Vertalingen

Voor de opbouw van een internationaal netwerk is het van belang dat mensen op een laagdrempelige manier kennis kunnen maken met het planeetbrede gedachtegoed van de Partij voor de Dieren. Digitale publicaties in een eigen taal kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan die kennismaking. Ook zijn vertaalde publicaties onmisbaar voor het delen en verspreiden van kennis en het opleiden en trainen van mensen.

Worldlog en nieuwsberichten

In 2017 verschenen er 14 worldlogs van Marianne Thieme, om zo wereldwijd mensen te informeren en te inspireren. Daarnaast worden nieuwsberichten uit Nederland en van andere partijen voor de dieren vertaald en geplaatst, in 2017 ruim 40. Worldlogs en nieuwsberichten worden gepubliceerd in het Nederlands, Engels, Frans, Duits, Spaans, Italiaans, Kroatisch, Portugees, Russisch, Turks, Arabisch en Roemeens. Hiervoor wordt samengewerkt met een team van twee vrijwilligers per taal, die werken op basis van een vrijwilligersvergoeding. Incidenteel wordt een vertaalbureau gevraagd te assisteren. Worldlog en nieuwsberichten worden gedeeld op Facebook, Instagram en Twitter en worden zo steeds breder verspreid.

3. Organisatie

Het bestuur van de Animal Politics Foundation bestond januari 2017 uit Frank Wassenberg (voorzitter), Luuk Folkerts (penningmeester) en Christine Teunissen (secretaris). In de loop van 2017 heeft Frank Wassenberg het stokje overgedragen aan Elze Boshart.

Het bestuur kreeg waar nodig en mogelijk ondersteuning van medewerkers van het partijbureau van de Partij voor de Dieren. Voor een deel van het vertaalwerk kon de Animal Politics Foundation een beroep doen op vrijwilligers, zoals voor het vertalen van het worldlog en nieuwsberichten.

De Animal Politics Foundation heeft geen eigen kantoor, maar maakt gebruik van de faciliteiten van het partijbureau van de Partij voor de Dieren.

4. Bijlagen

Programma Conferentie Animal Politics 2017, Madrid

Overzicht deelnemers Conferentie Animal Politics 2017, Madrid

Programma Conferentie Animal Politics 2017, Den Haag

Overzicht deelnemers Conferentie Animal Politics 2017, Den Haag

Animal Politics Conference 2017
28th September – 1st October, Madrid, Spain
Programme

Thursday 28th September 2017

Arrival at Madrid Airport in the afternoon

19.30 Welcome dinner in hotel

Friday 29th September 2017

08.30 Doors open

09.00-09.30 Opening and welcome

09.30-10.15 **Introduction & tools for ethical dog population management**
Elly Hiby, ICAM (International Companion Animal Management) & IFAW (International Fund for Animal Welfare)

10.15-10.45 **Case: Registration and monitoring system in Ukraine**
Marta Kopach, International Registration Systems

10.45-11.15 Coffee break

11.15-12.00 **Legislation, government collaboration and influencing**
Pankaj KC, World Animal Protection

12.00-12.30 **Case: Community-based stray dog care in Morocco**
Salima Sally Kadaoui, SFT (Animal Sanctuary of Tanger)

12.30-13.45 Lunch

13.45-14.30 **Education and engagement of community & stakeholders**
Harry Eckman, IFAW (International Fund for Animal Welfare) & Change For Animals Foundation

14.30-14.45 **Introduction interactive workshops**
Participants sign up for the following interactive workshops (2 out of 3):
- *Tools for ethical dog population management*
- *Education and engagement of community & stakeholders*
- *Legislation, government collaboration and influencing*

14.45-15.15 Coffee break

15.15-16.00 **Interactive workshops (round 1)**
Following the morning programme, participants discuss the situation they face in their country and exchange knowledge with speakers and other participants.

Animal Politics Conference 2017

28th September – 1st October, Madrid, Spain

Programme

16.00-16.45	<u>Interactive workshops (round 2)</u>
16.45-17.15	Wrap up
17.30	Departure from hotel
18.30-19.30	Visit to local stray animal shelter in Madrid (La Madrileña Shelter) <i>Including group pictures</i>
20.00-22.00	Dinner

Saturday 30th September 2017

08.30	Doors open
09.00-10.00	How to make a change through politics (regional, national, international) <i>Christine Teunissen, Party for the Animals</i>
10.00-10.30	Coffee break
10.30–11.00	<u>Case: How to campaign using political power</u> <i>Bruce Poon, Animal Justice Party</i>
11.00-12.30	<u>Discussion: How to make a change through politics</u> <i>Led by Christine Teunissen, Party for the Animals</i>
12.30–13.45	Lunch
13.45-14.15	<u>Case: Successful lobby for animal welfare in Lebanon</u> <i>Jason Meir, Animals Lebanon</i>
14.15-14.45	<u>Case: Making EU law work for stray dogs in Albania</u> <i>Endri Haxhiraj, Veterinarian</i>
14.45-15.00	Wrap up
15.00-16.00	Coffee and network break
17.30 -18.30	Dinner
18.45	Departure from hotel
19.30-21.00	Public lecture by Marianne Thieme, co-founder and party leader Dutch Party for the Animals and Member of Parliament
21.00-21.30	Closure <i>Including group pictures</i>

Animal Politics Conference 2017
28th September – 1st October, Madrid, Spain
Programme

Sunday 1st October 2017

08.30	Doors open
09.00- 10.00	Media coverage and public attention: making a change for stray dogs <i>Karen Soeters, Party for the Animals</i>
10.00– 10.30	<u>Case: Use of videos/images/social media to realise 'Ley Cero' (animal protection law)</u> <i>Andres Cardenete, PACMA</i>
10.30-11.00	Coffee break
11.00-12.30	<u>Workshop: Using moving and non-moving images to make a change</u> <i>Eline Verdonk, Party for the Animals</i>
12.30 – 13.00	Closure / wrap up
13.00 – 14.00	Lunch <i>take away possible</i>
14.00	Departure

Participants Animal Politics Conference 2017

28th September – 1st October, Madrid, Spain

Albania

veterinarian

Australia

Animal Justice Party, 1 person

Colombia

Fundación Vidanimal Cali en Fundación Protectora del Medio Ambiente y de los Animales
Dosquebradas, 1 person

Cyprus

Animal Party Cyprus, 1 person

Ecuador

researcher

France

Parti Animaliste, 1 person

Georgia

Homeless Pets Help Organization, 1 person

Germany

Tierschutzpartei, 2 personen

Libanon

Animals Lebanon, 1 person

Moldavia

Lawyer for animal rights, 1 person

Morocco

Union marocaine pour la protection des Animaux (UMPA), 2 personen
Association Adan Rabat (ADAN), 2 personen
Le Sanctuaire de la Faune de Tanger (SFT), 1 person

Oman

Omani Paws Rescue, 2 personen

Portugal

Change For Animals Foundation, International Fund for Animal Welfare (IFAW), 1 person

Serbia

Ljubimci: Society for the Protection of Animals, 1 person

Spain

PACMA – Partido Animalista, 3 personen

Participants Animal Politics Conference 2017

28th September – 1st October, Madrid, Spain

Sweden

Djurens Parti, 2 personen

Taiwan

Trees Party Taiwan, 2 personen

Ukraine

Animal ID, 2 personen

Animal shelter Sirius, 2 personen

United Kingdom

Animal Welfare Party, 2 personen

ICAM Coalition & IFAW, 1 persoon

World Animal Protection, 1 persoon

The Netherlands

Party for the Animals, 4 personen

APF, 3 personen

NGPF, 1 persoon

Animal Politics Meeting 2017

30th November – 1st December, The Hague, The Netherlands

Programme

Thursday 30th November 2017

12.00-13.30	Arrival at the hotel in the morning Welcome lunch at the hotel
13.30-14.00	Introduction & short opening round <i>Led by Christine Teunissen</i>
14.00-15.00	Exploring main topics for EU politics <i>Presentation and discussion, led by Marianne Thieme</i>
15.00-15.30	Coffee break
15.30-16.30	Exploring possibilities of different political groups <i>Introduction and discussion, led by Marianne Thieme</i>
16.30-17.30	Drinks and informal discussion
19.10	Departure for dinner

Friday 1st December 2017

09.00	Doors open
09.30-10.30	Working in the EU: Party for the Animals in GUE/NGL Group <i>Led by Tim Feij, policy officer EU, Party for the Animals</i>
10.30-11.00	Coffee break
11.00-11.45	EU elections 2014: EuroAnimal7 <i>Looking back with Vanessa Hudson, Animal Welfare Party</i>
11.45-12.45	EU elections 2019: individual parties <i>Looking forward: plans/ideas on campaigning (as individual party)</i>
13.00-13.30	Departure by bus, lunch in the bus
13.30-15.00	Guided walk on the beach
15.00-15.30	Back to the hotel by bus
15.30-17.00	Exploring cooperation towards EP Elections and after <i>Led by Christine Teunissen</i>
17.00-17.30	Wrap up
19.10	Departure for dinner

Animal Politics Meeting 2017

30th November – 1st December, The Hague, The Netherlands

Participants

Frankrijk, Parti Animaliste, 2 personen

Duitsland, Tierschutzpartei, 2 personen

Spanje, PACMA - Partido Animalista, 2 personen

Portugal, PAN, 1 persoon

Finland, EOP, 2 personen

Zweden, Djurens Parti, 1 persoon

UK, Animal Welfare Party, 1 persoon

The Netherlands, APF / Party for the Animals, 6 personen

Jaarrekening 2017
Animal Politics Foundation
Amsterdam

INHOUDSOPGAVE

Jaarrekening 2017

1. Balans per 31 december 2017	1
2. Exploitatieoverzicht over 2017	2
3. Algemene toelichting	3
4. Toelichting op de balans per 31 december 2017	4
5. Toelichting op het exploitatieoverzicht 2017	6

Overige gegevens

- Overzicht kosten per subsidierubriek
- Verantwoording Matra Politieke Partijen Programma
- Verantwoording Reguliere Subsidie
- Controleverklaring

ANIMAL POLITICS FOUNDATION

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
Overige vorderingen		
Borg	12.884	12.500
N.t.o. subsidiegelden Wfpp	<u>19.613</u>	<u>378</u>
	32.497	12.878
Liquide middelen	127.291	47.229
	<u>159.788</u>	<u>60.107</u>
PASSIVA		
	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Eigen vermogen		
Algemene reserve	437-	437-
Schulden op korte termijn		
N.t.b. subsidiegelden Matra Oost	12.229	
N.t.b. subsidiegelden Shiraka	30.206	
Schulden groepsinstellingen	75.682	28.000
Nog te betalen lasten	<u>42.110</u>	<u>32.545</u>
	160.226	60.545
	<u>159.788</u>	<u>60.107</u>

ANIMAL POLITICS FOUNDATION

EXPLOITATIEOVERZICHT OVER 2017

	werkelijk 2016	begroting 2017	werkelijk 2017
<i>Inkomsten</i>			
Subsidie Wfpp	87.821	106.000	104.046
Subsidie Oostelijk Partnerschap	19.583	45.000	30.168
Subsidie Shiraka landen	-	83.000	47.620
Rente inkomsten	2	-	-
Overige inkomsten	9.000	-	-
	<u>116.406</u>	<u>234.000</u>	<u>181.834</u>
<i>Uitgaven</i>			
Themadagen	20.634	118.500	58.644
Uitbreiden en versterken internationaal netwerk	8.019	22.500	31.795
Uitbouwen internationaliseringsactiviteiten	38.221	22.500	36.984
Personeelslasten	38.397	65.500	49.845
Organisatielasten	1.966	5.000	4.566
	<u>107.237</u>	<u>234.000</u>	<u>181.834</u>
Nettoresultaat	<u>9.169</u>	<u>-</u>	<u>0</u>

ANIMAL POLITICS FOUNDATION

ALGEMENE TOELICHTING

Grondslagen van de financiële verslaglegging

De geformuleerde grondslagen hebben betrekking op de jaarrekening als geheel.
De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten en luidt in gehele Euro's.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Voor zover niet anders vermeld, is de waardering van de activa en passiva tegen nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Subsidies

De subsidies worden verantwoord op basis van toekenning en voor zover de aan de subsidie gerelateerde eisen zijn gerealiseerd.

Projectlasten

De projectlasten zijn bepaald op basis van de historische kostprijs.
Zij hebben allen betrekking op projecten die zijn opgezet voor de ondersteuning van zusterpartijen en -organisaties buiten Nederland.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten worden bepaald op basis van de historische kostprijs. Zij worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

ANIMAL POLITICS FOUNDATION

TOELICHTING OP DE BALANS ACTIVA

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Borg	<u>12.884</u>	<u>12.500</u>
Dit betreft een borg die is gestort ten behoeve van de credit card.		
Nog te ontvangen subsidiegelden Wfpp		
Toekenning verslagjaar	105.540	133.574
Af: totaal besteed	104.045	
Af: minder besteed dan toegekend	1.494	26.337
Af: voorschot	<u>84.432</u>	<u>106.859</u>
Nog te ontvangen subsidie verslagjaar	<u>19.613</u>	<u>378</u>
Liquide middelen		
Kasgeld	113	61
Bankrekening	<u>127.178</u>	<u>47.168</u>
	<u>127.291</u>	<u>47.229</u>

ANIMAL POLITICS FOUNDATION

TOELICHTING OP DE BALANS PASSIVA

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Algemene reserve		
Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:		
Stand 1 januari	-437	-9.606
Bij/af: resultaat boekjaar	-	9.169
Stand per 31 december	<u>-437</u>	<u>-437</u>
Schulden op korte termijn		
N.t.b. subsidiegelden Oostelijk partnerschap		
Toekenning verslagjaar	52.996	
Af: totaal besteed (subsidiegrondslag)	30.168	
Af: voorschot	-42.397	
Nog te betalen subsidie verslagjaar	<u>12.229</u>	
N.t.b. subsidiegelden Shirakalanden		
Toekenning verslagjaar	97.283	
Af: totaal besteed (subsidiegrondslag)	47.620	
Af: voorschot	-77.826	
Nog te betalen subsidie verslagjaar	<u>30.206</u>	
Schulden groepsinstellingen		
Rekening courant Partij voor de Dieren	<u>75.682</u>	<u>28.000</u>
Schulden groepsinstellingen	<u>75.682</u>	<u>28.000</u>
Nog te betalen lasten		
Financiële administratie en controle	4.061	1.573
Vertaalkosten publicaties	14.147	10.891
Credit card	1.072	1.986
Overige lasten	22.786	14.095
Nog te betalen lasten	<u>42.110</u>	<u>28.545</u>

ANIMAL POLITICS FOUNDATION

TOELICHTING OP HET EXPLOITATIEOVERZICHT 2017	werkelijk 2016	begroting 2017	werkelijk 2017
INKOMSTEN			
Subsidie Wfpp			
Toekenning over verslagjaar	93.591	106.000	105.540
Correctie wegens onderbesteding	5.937-		1.494-
Correctie voorgaande jaren	167		
	<u>87.821</u>	<u>106.000</u>	<u>104.046</u>
Subsidie Oostelijk Partnerschap			
Toekenning over verslagjaar	39.983	45.000	52.996
Correctie wegens onderbesteding	20.400-		22.828-
	<u>19.583</u>	<u>45.000</u>	<u>30.168</u>
Subsidie Shirakalanden			
Toekenning over verslagjaar		83.000	97.283
Correctie wegens onderbesteding			49.663-
	<u>-</u>	<u>83.000</u>	<u>47.620</u>
Overige inkomsten			
Bijdrage Partij voor de Dieren	9.000		0
	<u>9.000</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Per 17 februari 2016 is door de Partij voor de Dieren een bedrag van 9.000 euro overgemaakt ter versterking van de reservepositie van de Animal Politics Foundation.

ANIMAL POLITICS FOUNDATION

UITGAVEN

Projectlasten	werkelijk 2016	begroting 2017	werkelijk 2017
Themadagen			
Internationale conferentie Den Haag 2016	20.634		
Internationale conferentie Madrid 2017			50.121
Internationale confertentie Den Haag 2017			8.523
	<u>20.634</u>	<u>118.500</u>	<u>58.644</u>
Uitbreiden en versterken internationaal netwerk			
Lezingreeks Australië	5.675		
Lancering Parti Animaliste Frankrijk	284		
Conferentie LA	2.060		
Fact finding mission Oekraïne			8.355
Fact finding mission Marokko			3.836
Werkbezoek Marokko aan Nederland			7.711
Lezing Madrid			2.719
Lezing Georgië			8.145
Ondersteuning zusterpartijen			1.029
	<u>8.019</u>	<u>22.500</u>	<u>31.795</u>
Uitbouwen internationaliseringsactiviteiten			
Worldlog en nieuwsberichten	9.600		9.670
Website en communicatie	1.351		628
Vertalingen	27.270		18.615
Social media			8.071
	<u>38.221</u>	<u>22.500</u>	<u>36.984</u>
Personeelslasten			
Direct			42.764
Indirect	38.397		7.081
	<u>38.397</u>	<u>65.500</u>	<u>49.845</u>
Organisatielasten			
Bankkosten/valutarestaten	176		19
Bestuurskosten	217		125
Accountant	1.573		2.263
Kantoorbenodigdheden	-		59
Administratiekosten			2.100
	<u>1.966</u>	<u>5.000</u>	<u>4.566</u>

ANIMAL POLITICS FOUNDATION

OVERIGE GEGEVENS

Specificatie totale subsidiabele activiteiten

	Directe uitgaven	Indirecte uitgaven	Totaal
- Uit subsidie Wfpp	97.603	6.443	104.045
- Uit subsidie Oostelijk Partnerschap	28.383	1.786	30.168
- Uit subsidie Shiraka	44.202	3.418	47.620
c. contacten met zusterpartijen buiten Nederland en ondersteuning van vormings- en scholingswerk ten behoeve van het kader van deze zusterpartijen buiten Nederland.	170.188	11.646	181.834

ANIMAL POLITICS FOUNDATION

Verantwoording subsidie Wfpp	werkelijk 2016	begroting 2017	werkelijk 2017
Uitgaven			
Themadagen	11.415	46.000	32.935
Uitbreiden en versterken internationaal netwerk	26.281	15.000	11.892
Uitbouwen internationaliseringsactiviteiten	13.831	12.500	24.122
Personeelskosten en organisatie	36.127	32.500	35.096
Totaal	87.654	106.000	104.045

Verantwoording subsidie Oostelijk Partnerschap	werkelijk 2016	begroting 2017	werkelijk 2017
Uitgaven			
Themadagen	11.940	35.000	14.278
Uitbreiden en versterken internationaal netwerk	3.407		8.355
Uitbouwen internationaliseringsactiviteiten			0
Personeelskosten en organisatie	4.236	10.000	7.535
Totaal	19.583	45.000	30.168

Verantwoording subsidie Shirakalanden	werkelijk 2016	begroting 2017	werkelijk 2017
Uitgaven			
Themadagen		37.500	11.432
Uitbreiden en versterken internationaal netwerk		7.500	11.545
Uitbouwen internationaliseringsactiviteiten		10.000	12.863
Personeelskosten en organisatie		28.000	11.780
Totaal	0	83.000	47.620

Aan de Animal Politics Foundation
t.a.v. het Bestuur
Postbus 17622
1001 JM Amsterdam

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJK ACCOUNTANT

Geacht bestuur,

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebbende de bijgevoegde gewaarmerkte jaarrekening 2017 van stichting Animal Politics Foundation te Amsterdam gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting Animal Politics Foundation per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met richtlijn 640 voor de jaarverslaggeving voor organisaties zonder winstoogmerk.

Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2017 en de staat van baten en lasten over 2017 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de stichting Animal Politics Foundation zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere

voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 4.000. De materialiteit is gebaseerd op onze inschatting bij welk bedrag gebruikers van de jaarstukken een andere beslissing zouden nemen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de met governance belaste personen overeengekomen dat wij aan hen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 1.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaaroverzicht;
- Het jaaroverzicht inzake Oostelijk Partnerschapsprogramma;
- Het jaaroverzicht inzake de Shirakalanden.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder een bestuursverslag in overeenstemming met algemeen in Nederland aanvaarde grondslagen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de hoofdactiviteit te beëindigen of als beëindiging van deze activiteiten het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De met governance belaste personen zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard,

timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de met governance belaste personen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en

over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de met governance belaste personen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Nederhorst den Berg, 28 juni 2018

FAAS Accountants & Adviseurs

Overzicht bijdragen en schulden 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017 - Partij voor de Dieren en neveninstellingen

Dit is het overzicht van bijdragen welke de Partij voor de Dieren en haar neveninstellingen hebben ontvangen tussen 1 januari 2017 en 31 december 2017 en van de schulden van de partij en haar neveninstellingen in deze periode. Overeenkomstig artikel 25, eerste lid onder b en c, het tweede lid en artikel 30 van de Wet financiering politieke partijen wordt dit overzicht aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gezonden. De informatie omvat:

1. een overzicht van de bijdragen van in totaal € 4.500 of meer die in het kalenderjaar 2017 van een geveer zijn ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd;
2. een overzicht van de schulden van € 25.000 of meer die in het kalenderjaar 2017 zijn aangegaan, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd.

Een aantal van de ontvangen giften zijn geschonken in de vorm van een lening welke in vijf jaarlijkse termijnen middels een notariële schenkingsakte wordt kwijtgescholden. Er is voor gekozen om het volledige schenkingsbedrag te registreren in het jaar waarin het is ontvangen.

1. Partij voor de Dieren

1. Bijdragen:

Naam geveer	Adres	Postcode	Woonplaats	Bedrag	Totaalbedrag	Datum bijdrage
M L Korteweg-Thieme			Maarssen	€ 1.152,00		26-1-2017
M L Korteweg-Thieme			Maarssen	€ 1.152,00		27-2-2017
M L Korteweg-Thieme			Maarssen	€ 1.152,00		27-3-2017
M L Korteweg-Thieme			Maarssen	€ 1.152,00		26-4-2017
M L Korteweg-Thieme			Maarssen	€ 1.152,00		26-5-2017
M L Korteweg-Thieme			Maarssen	€ 1.152,00		26-6-2017
M L Korteweg-Thieme			Maarssen	€ 1.152,00		26-7-2017
M L Korteweg-Thieme			Maarssen	€ 1.152,00		28-8-2017
M L Korteweg-Thieme			Maarssen	€ 1.152,00		26-9-2017
M L Korteweg-Thieme			Maarssen	€ 1.152,00		26-10-2017
M L Korteweg-Thieme			Maarssen	€ 1.152,00		27-11-2017
M L Korteweg-Thieme			Maarssen	€ 1.152,00		27-12-2017
M L Korteweg-Thieme			Maarssen		€ 13.824,00	
E Ouwehand			Leiden	€ 6.000,00		20-12-2017
E. Ouwehand			Leiden	€ 3.369,50		22-12-2017
E Ouwehand			Leiden	€ 4.500,00		22-12-2017
E Ouwehand			Leiden		€ 13.869,50	
FP Wassenberg			Geleen	€ 1.290,00		22-5-2017
FP Wassenberg			Geleen	€ 1.141,00		23-5-2017
FP Wassenberg			Geleen	€ 1.141,00		26-6-2017
FP Wassenberg			Geleen	€ 1.141,00		2-8-2017
FP Wassenberg			Geleen	€ 1.141,00		24-8-2017
FP Wassenberg			Geleen	€ 1.141,00		21-9-2017
FP Wassenberg			Geleen	€ 1.141,00		9-10-2017
FP Wassenberg			Geleen	€ 1.141,00		24-11-2017
FP Wassenberg			Geleen	€ 1.141,00		8-12-2017
FP Wassenberg			Geleen		€ 10.418,00	

Overzicht bijdragen en schulden 2017 - Partij voor de Dieren en neveninstellingen

Paraaf van de verantwoordelijken
 Faas Adriaans
 Nederh...
 doeleinden
 seurs
 uni 2018

A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		16-1-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		16-1-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		16-1-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		16-1-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		16-1-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		27-1-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		27-1-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		27-1-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		7-11-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		7-11-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		7-11-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		7-11-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		8-11-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		8-11-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		8-11-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		8-11-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		9-11-2017
A A H Hazekamp	Brussel	€ 850,00		9-11-2017
A A H Hazekamp	Brussel		€ 16.150,00	
BROEKEMA DERDENGELDEN	Groningen	€ 10.000,00		13-3-2017
BROEKEMA DERDENGELDEN	Groningen	€ 20.717,66		18-5-2017
BROEKEMA DERDENGELDEN	Groningen		€ 30.717,66	
M. Loosjes en/of J.M. Lo	Sommelsdijk	€ 1.000,00		25-1-2017
M. Loosjes en/of J.M. Lo	Sommelsdijk	€ 3.000,00		25-1-2017
M. Loosjes en/of J.M. Lo	Sommelsdijk	€ 500,00		21-7-2017
M. Loosjes en/of J.M. Lo	Sommelsdijk	€ 5.000,00		20-12-2017
M. Loosjes en/of J.M. Lo	Sommelsdijk		€ 9.500,00	
P H M WINKELMAN	Deventer	€ 5.000,00		1-3-2017
P H M WINKELMAN	Deventer		€ 5.000,00	
WJM Ariens	Arnhem	€ 1.900,00		5-1-2017
WJM Ariens	Arnhem	€ 1.704,00		5-1-2017
WJM Ariens	Arnhem	€ 1.111,00		5-1-2017
WJM Ariens	Arnhem		€ 4.715,00	

b. Schulden:

De Partij voor de Dieren verklaart in 2017 geen schulden van €25.000 of meer te zijn aangegaan.

2. Stichting Wetenschappelijk Bureau Dierenrechten Nicolaas G. Pierson

1. Bijdragen:

Naam gever	Adres	Postcode	Woonplaats	Bedrag	Totaalbedrag	Datum bijdrage
Triodos Foundation	Arnhemse Bovenweg 140	3708 AH	Zeist	€7.000	€7.000	20-12-2017

2. Schulden:

De Partij voor de Dieren verklaart dat De Stichting Wetenschappelijk Bureau Dierenrechten Nicolaas G. Pierson in 2017 geen schulden van €25.000 of meer is aangegaan.

3. Vereniging PINK!

a+b:

De Partij voor de Dieren verklaart dat PINK! in 2017 geen bijdragen van in totaal €4.500 of meer van een gever heeft ontvangen en in bovengenoemde periode geen schulden van €25.000 of meer is aangegaan.

4. Stichting Animal Politics Foundation

a+b:

De Partij voor de Dieren verklaart dat Stichting Animal Politics Foundation in 2017 geen bijdragen van in totaal €4.500 of meer van een gever heeft ontvangen en in bovengenoemde periode geen schulden van €25.000 of meer is aangegaan.

Amsterdam, juni 2018.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Partij voor de Dieren
t.a.v. het bestuur
Postbus 17622
1001 JM AMSTERDAM

**Directie Democratie en
Burgerschap**
Ministerie van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Contactpersoon
E partijfinanciering@minbzk.nl

Kenmerk
2018-0000253211

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Datum 18 oktober 2018
Referentienummer 2018-0000041956
Betreft Subsidievaststelling en nabetaling Wfpp 2017

Geacht bestuur,

Op 29 juni 2018 heb ik de verantwoording voor de door u ontvangen subsidie in het kader van de Wet financiering politieke partijeN (Wfpp) over 2017 ontvangen. Dank daarvoor.

Het inhoudelijke verslag is door mij in goede orde ontvangen. Met het resultaat kan ik instemmen.

Conform uw ingediende verantwoording van 29 juni 2018 stel ik de subsidie vast op een bedrag van € 763.276,27.

In dit bedrag zijn begrepen de subsidie voor:

- het wetenschappelijk instituut (€ 167.960,00)
- de politieke jongerenorganisatie (€ 35.677,73)
- de neveninstelling voor buitenlandse activiteiten (€ 104.045,00)

Aan u is reeds een bedrag van € 594.178,02 als voorschot uitbetaald. Het resterende bedrag van € 169.098,25 is goedgekeurd en wordt betaalbaar gesteld op rekeningnummer NL 33 TRIO 0212176080 t.n.v. de Partij voor de Dieren te Amsterdam.

Hoogachtend,
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Namens deze,

Directeur Democratie en Burgerschap

Datum
18 oktober 2018

Kenmerk
2018-0000253211

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit daartegen per brief bezwaar maken bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Postbus 20011, 2500 EA Den Haag. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, voorzien zijn van een datum alsmede de naam en het adres van de indiener en dient vergezeld te gaan van de gronden waarop het bezwaar berust en, zo mogelijk, een afschrift van het besluit waartegen het bezwaar is gericht.